DEBRECZEN

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL ÉS NYOMDA: DEBRECEN, JÓZSEF KIRÁLYI HERCEG-UTCA 1. TELEFONSZÁMOK: 7-89. SZ. (SZERKESZTŐSÉG), 7-88. SZ. (KIADÓHIVATAL ÉS KÖNYVNYOMDA).

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: HAVONTA 3 P, NEGYEDÉVRE 9 P, FÉLÉVRE 18 P, ÉVENTE 36 PENGŐ. KÜLFÖLDRE: A FENTI DÍJAK KÉTSZERESE. EGYES SZÁM 16 FILLÉR, VASÁRNAP 24 FILLÉR.

16 OLDAL

VI. ÉVFOLYAM, 229. SZÁM. 1929 OKTÓBER 9. SZERDA.

12 FILLÉR

Gazdaságpolitika

A gazdasági élet mai sulyos helyzetben a kormánynak elodázhatatlan kötelesége a gazdaságpolitikai cselekvés terére lépni. Mert a tények világosan mutatják, hogy a magántevékenység, a társadalom gazdasági ereje nem képes elvégezni a termelés talpraálli tását. A gazdák és iparosok kétségtelenül jogos panaszaikkal olyan cselekvő gazdasági politikára kényszeritik az államot, amely nélkül a termelő munka gyümölcse hovatovább kétségessé válik.

A legutóbbi minisztertanács határozatai igazolják, hogy a kormány tudatában van kötelességének és annak is, hogy a követendő gazdaságpolitika milyen legyen. Nem lehet más, mint népies. Ez annyit jelent, hogy a kormánynak segitést és támogatást kell nyujtania a kisemberek, a termelők és fogyasztók legszélesebb rétegeinek. Ennek a népies, demokratikus gazdaságpolitikának láncszemei azok az intézkedések, amelyek megtételét a minisztertanács elhatározta. Először is a vidéken elharapódzó gabonauzsora megfékezése érdekében határozta el magát a kormány erélyes cselekvésre. Ugyanis azokon a vidéki piacokon, ahol a gazda a gabonájáért csak olyan kicsiny árat kap, amely nem felel meg a tőzsdei árjegyzésnek, a kormány önmaga fog bevásárlásokat eszközöltetni, amelyek révén a termelő a mindenkori árjegyzéseknek megfelelő árat fogja megkapni. A jövőre nézve pedig a földmivelésügyi miniszter gondoskodni fog megfelelő összegü olcsó zöldhitelről, nehogy az üzérek a gazdák kárára kihasználhassák ezek pénzbeli megszorultságát. — Igen fontos e tekintetben az is, hogy a vidéken már a közeljövőben közraktárak fognak létesülni, amelyben a gazda a gabonáját beraktározhatja és arra megfelelő pénzbeli előleget fog igénybevehetni és ezzel bevárhatja majd azt az időpontot, amikor gabonáját a legkedvezőbben értékesitheti.

De a felburjánzó hiteluzsora ellen is erélyes intézkedéseket fog tenni a kormány, nehogy tovább fennmaradhasson az az állapot, hogy a gazdaközönség 16—18 százalékos kamatot legyen kénytelen fizetni az igénybevett hitelpénzekért. A vidéki hitelszervezet bekapcsolásával szándékozik a kormány szigoru ellenőrzéssel lehetetlenné tenni, hogy a sok kölcsönközvetitő tényező felesleges beiktatása és a közvetitői haszon az indokolt mértéknél nagyobb arányban drágitsa a hitelt.

A kormány népies gazdaságpolitikájának egyik hatalmas eszköze lesz a vámok reviziója, amelynek az a rendeltetése, hogy ugy a mezőgazdasági termelőknek, mint általában a fogyasztóknak olcsóbbá tegye a jelenleg drága iparcikkeket. Mindazokban az ipari cikkekben, amelyek a mezőgazdasági üzem és munka anyagául, valamint eszközéül szolgálnak, a vámok árdrágitó hatását a vámreviziót csökkenteni fogja, anélkül, hogy ezzel a honi ipar védelmének jogos szempontjai csorbát szenvednének. A termékek értékesitésének megkönnyitése, a gabona és állatárak lehetséges feljavitása, a dolgozó és fogyasztó népmilliók keresetének növelése és viszont megélhetésének olcsóbá tétele, szóval a megélhetés javitása a küzködő gazda és iparos sorsának jobbá tétele: ime ez a vezető gondolata a kormány gazdaságpolitikájának. Semmiféle gáncs, támadás és ellentállás nem fogja eltériteni a kormányt ennek az egyedül segitő népies gazdaságpolitikának az egyenes utjáról.

Nem Massaryk az ur Csehországban hanem Benes, azért nem lehet tárgyalni a békés határrevízióról

Mi az igazság a Masaryk-féle interjuk bony odalmában?

Élénken pertraktálják politikai körök azt a beszélgetést, mely **Masaryknak**, a Csehszlovák köztársaság elnökének lanai kastélyában az elnök és **Rainiss** Ferenc az Országos Társadalombiztositó Intézet aligazgatója között folyt le. A beszélgetés során **Masaryk** elnök kijelentette Rainiss Ferenc előtt, hogy mindaz, amit Pályi Edének a magyar határok reviziójára vonatkozóan 1923-ban mondott, szintiszta igazság és azt ő még ma is fentartja: **a csehszlovák köztársaság hajlandó egy határrevizióra mindazokon a területeken, ahol a magyarság 50 százaléknál nagyobb.**

A cseh félhivatalos megszólalt tegnap este és közölte az a kommünikét, amelyet a cseh félhivatalos cáfolatnak szánt ugyan, — azonban sem tartalmánál, sem formájánál fogva nem tekinthető annak. Különösen pedig nem tekinthető ez a közlés Masaryk elnök cáfolatának, amit egyébként maga a félhivatalos sem állit.

Ujra megszólal ebben az ügyben **Rainiss** Ferenc is és azt állitja a cseh cáfolattal szemben, hogy **ő igenis mint vendég volt a cseh köztársaság elnökénél és órákig beszélgetett a lanai vacsorán vele.**

Ugyancsak megszólal **Pályi** Ede és eredeti dokumentumokkal kivánja igazolni, hogy annakidején ő Massaryk elnökkel beszélgetést folytatott és akkor Massaryk kijelentette, hogy lehetséges volna közvetlen tárgyalások utján a határrevizió. Pályi Ede az esti lapokban fascimillében is közli az ő Masaryk interjuját, amelye ő Massaryknak bemutatott és amelyen szerinte Masaryk változtatásokat is eszközölt.

*

Érdekes és a magyar viszonyokra jellemző, hogy *egyes ellenzéki lapok még ezt a Massaryk interjut is a magyar kormány ellen akarják felhasználni, amire természetesen semmi alap sincs, hiszen a magyar kormány a legnagyobb örömmel ülne a tárgyaló asztalhoz, ha arról volna szó, hogy a csehek hajlandónak mutatkoznának a határrevizióra.* Azonban eddig a hivatalos cseh kormánytényezők *erre semmi hajlandóságot nem mu*tattak.

Már tegnapi számunkban rámutattunk röviden arra, hogy *a felvidéki magyarság körében általános a hiedelem, hogy maga Massaryk elnök hajlandó volna méltányos határrevizióra, azonban erről Benes és a soviniszta csehek, általában a cseh politika semmit sem akar hallani.* Nem kell ahhoz sem Pályi interju, sem Rainiss interju, hogy Masaryk elnök békés hajlandóságairól meggyőződjünk, *mert maga az elnök, valahányszor magyar emberrel összekerül a felvidéken, mindannyiszor szivesen beszélget arról, hogy rendezni lehetne a dolgokat Magyarországgal. Azonban ha az ilyen beszélgetés nyilvánosságra kerül, rögtön müködésbe lép Benes és cáfolja az elnök kijelentéseit. Magyarország szempontjából most éppen ez a sokat hirdetett demokrácia hiusitja meg a dolgok jobbrafordulását.* — Akármennyire áldemokrácia, jobban mondva csa a csehekkel kapcsolatban érvényesülő demokrácia van Csehországban, *de az bizonyos hogy a köztársaság elnökének az akarata a demokratikus formák között egyáltalán nem érvényesülhet. Benes diktál Csehországban és felőle beszélhet Masaryk azt, amit akar.*

— Nagyon kár tehát, hogy még az ilyen dolgot is, mint ez a Pályi és Rainiss interju, hazai, **saját külön demokratáink a Bethlen kormány ellen akarják kihasználni. Az ilyesmi árt a revizios törekvéseknek és hamis játék a tényekkel.** Hogy a magyar kormány mennyire korrekt magatartást tanusitott már 1923-ban — amikor legelőször a Pályi interju napvilágot látott, mutatja Daruváry G., akkori külügyminiszternek az alábbi nyilatkozata, amelyet a **Prager Tageblattnak** adott és amely igy hangzik:

— Ami Masaryk elnöknek azt a kijelentését illeti, hogy a legkényesebb kérdésekről is szivesen tárgyal, erre nézv emindenek előtt meg akarom állapitani, hogy **mi már kezdettől fogva és állandóan készek voltunk és vagyunk mindazoknak a kérdéseknek a megtárgyalására, a melyek a két állam között még megoldatlanok és amelyek utjában állanak a jó szomszédi viszony kialakulásának.** Magyarország már eddig is készséggel tárgyalt gazdasági, pénzügyi, nemkülönben politikai kérdések rendezéséről, amivel éppen a függő kérdések kiküszöbölését kivánta elérni.

— **A magyar kormánynak nincs semmi oka arra, hogy idegenkedjék olyan kérdések tárgyalásától, amélyeknek szabályozása a két állam közti politikai viszonyt illeti.** Céljaink kézenfekvőek. Mindig arra törekedtünk, hogy a békeszerződés határozatainak pontos megtartása mellett az ezen szerződésben számunkra biztositott jogokat a lehetőség szerint megvédjük. Erre irányul az a törekvésünk is, hogy az összes függő kérdéseket a szomszéd államok kormányaival közvetlen tárgyalások révén vigyük megoldásra. Abban az esetben, ha ez a mód a jövőben sem járna eredménnyel, — mint sajnos, eddig történt, — kénytelenek lennénk a népszövetséghez fordulni; ennek természetesen nem volna Csehszlovákia ellen irányuló éle. — Hiszen kétségtelen, hogy egy olyan nemzetközi szerv igénybevételében, amelynek magasztos célja az európai béke biztositása, mást, mint békés cselekményt, nem lehet látni.

— Nem akarok itt semmi irányban rekriminálni, mert meg vagyok győződve, hogy **türelemmel és kitartással a közvetlen tárgyalásoknak általunk óhajtott módja végeredményében mégis a kivánt eredményhez fog vezetni.**

— *Magyarország éppugy, mint Csehszlovákia, demokratikus állam, ahol csupán a nép többsége és a közvélemény akaratának megfelelően lehet kormányozni.* A békeszerető magyar nemzet bizonyára a kormánynak csak olyan politikáját fogadja el, amely arra törekszik, hogy az összes függő kérdéseket a méltányosság elvei alapján rendezne az utódállamokkal és ezzel az európai békének szilárd alapot teremtsen.

*

Érdekes e nyilatkozat már csak azért is, mert azóta Daruváry szinten beállt a demokráciát követő lovagok közé, holott 1923-ban a fenti nyilatkozat szerint egész más véleménnyel volt a magyar kormányzat irányáról.

Apponyi Albert gróf hazatért

Sopron, október 8. Gróf Apponyi Albert ma délelőtt érkezett vissza Párisból és a Nyugatmagyarország munkatársának a következőket mondotta:

— Három nappal ezelőtt a diplomáciai akadémián tartottam előadást Magyarországról és beszéltem a trianoni békeszerződés következményeiről, továbbá a mai helyzetről. Előadásom iránt meglehetős nagy volt az érdeklődés, jóllehet, a hallgatóság tulnyomó része diplomatákból és akadémikusokból állott. A **legnagyobb érdeklődés kisérte a Magyarország mai helyzetéről szóló fejtegetésemet.**

Ezután a Népszövetség ülésére terelődött a szó.

— Az az impresszióm, — mondotta Apponyi, — hogy **a jóvátétel kérdését Keleteurópára is ki akarják terjeszteni, ami a legnagyobb aggodalomra ad okot és erélyes körültekintésre van szükség, hogy az ország érdekét megóvjuk.**

Stresemann halálára terelődött ezután a szó.

— Stresemann halála olyan veszteséget jelent Németország külpolitikájában, amelyet soha sem fognak tudni pótolni. Nagy jelentőséggel bir a mi szempontunkból is, mert nagy kérdés, hogy az általa inaugurált politikát, melynek végső célja az volt, hogy Németország és Franciaország között a békét megszilárditsa, képesek lesznek-e folytatni az ő intenciójának és szellemének megfelelően.

Elmondotta ezután Apponyi, hogy feleségével együtt **meglátogatta a királyi családot.** Programja egyelőre nincs. Egyenesen hazautaznak Gyöngyösapátiban levő birtokukra.

Dukai Takách Géza beszámolója Berekböszörményben

Vasárnap tartotta beszámolóját dukai *Takách* Géza, a berekböszörményi kerület képviselője, Mezősason, kerületének egyik nagyközségében. A képviselőt nagy szeretettel fogadták a választók és a község elöljáróságának az élén Szilágyi József főjegyző és Nagy Sándor dr református lelkész üdvözölték.

A képviselő rámutatott azokra az intézkedésekre, amelyekkel a kormány segíteni kíván a mostani nyomasztó gazdasági helyzeten. Utalt arra, hogy a kormány a fagykárosultaknak hiteleket, kedvezményes vetőmagot nyujtott, legutóbb pedig nagyösszegü hizlalási hitelt folyósított a gazdák számára. A kormány a jövőben is igyekszik segíteni a polgárokon az állam teherbíróképességéhez mérten, mert tudatában van annak, hogy segíteni kell a nehéz gazdasági viszonyokon. Ez azonban nem elszigetelt jelenség, mert így van ez egész Európában. Ha ki akarunk jutni a bajból, kétszeresen kell mindenkinek dolgoznia és a legnagyobb takarékossággal kell eljárni. A választók bizalmukról biztositották képviselőjüket és a nagygyülés táviratilag üdvözölte Bethlen István miniszterelnököt és Pesthy Pált, az Egységespárt elnökét.

A vallásos délután során dukai Takách Géza a megértésről beszélt és hangsulyozta, hogy nem tesznek jó szolgálatot a magyarság ügyének azok, akik a felekezeti béke megbontására törekszenek. Példaképpen állította oda Pesthy Pál beszédét, amely a felekezetek közötti megértést és szeretetet hirdetett legutóbb is.

Berchtold Lászlóné grófnő halálát lelte autója alatt

Súlyos autókatasztrófa a határon.

Sátoraljaujhely, október 8. Halálos autókatasztrófa áldozata lett Berchtold László grófnő. Kedden délelőtt féltizenkét órakor Bugatti versenykocsiján indult el Nagykázmérről Berchtold László gróf, aki Berchtold Kázmér gróf nagybirtokosnak és Teleki Ilona grófnőnek a fia. A 23 éves fiatal gróf nemrégiben nősült, a kocsit szenvedélyesen sportoló fiatal felesége vezette.

A fiatalasszony, született Degenfeld Margit grófnő, Degenfeld Miklós gróf és Harkányi Ilona bárónő leánya és Harkányi János báró volt pénzügyminiszter unokája. Százkilométeres sebességgel vezette az autót, amikor a csörgői országuton, közvetlen Sátoraljaujhely határában egy biciklistát kellett kikerülni. A grófnő kezében a kocsi felmondta a szolgálatot, *óriási sebességgel nekirohant egy fának, közben a biciklistát is elütötte, majd felborult.* Az alig 20 éves szép, fiatal grófnő holtan maradt a kocsi alatt, férjének és a soffőrnek kisebb horzsolásokon kivül komolyabb bajuk nem történt. A biciklista, Weisz Ernő 19 éves sátoraljaujhelyi fiatalember is könnyü sérülések árán menekült. A sebesülteket, mivel a baleset még a cseh határon tul történt, csak nagy üggyel-bajjal lehetett beszállitani a sátoraljaujhelyi Erzsébet közkórházba.

Tizenegy óra után jött egy küldönc a Zsidó kórházba Szalay László dr főorvosért, akit autón a csörgői utra, a baleset szinhelyére vittek.

Berchtold grófnő, mikor az orvos megvizsgálta, már halott volt, Berchtold László gróf pedig eszméletlenül feküdt az autó mellett.

Sebtől vérzett a katasztrófa harmadik szereplője, Weisz Ernő 19 éves sátoraljaujhelyi fiatalember, akinek biciklijét akarta kikerülni az autó, Weiszt az Erzsébet közkórházba szállitották.

RUBINSTEIN NYERTE A ROHITSI NEMZETKÖZI MESTERVERSENYT.

Belgrád, október 8. Rohicsfürdőről jelentik, hogy a nemzetközi sakkverseny a 15. fordulóval véget ért. A verseny végleges eredménye a következő: 1. Rubinstein 11 és fél (hatezer dinár), 2. Flohr 10 és fél, (ötezer dinár), 3. 4. 5. Pirc, Maróczy és Takács 10, 6. Przepiorka 9 és fél. 7. és 8. Canal és Grünfeld 9, 9. Brinckmann 8, 10. Saemisch 7 és fél, 11. Höhnlinger 6 és fél, 12. König 6, 13. Geiger 5 és fél, 14. Singer 3. 15. és 16. Jovanovics és Rozics.

Mától kezdve
összes fióküzleteinkben
ujtermésü teát
árusitunk.
Az idei termés különösen jó.
Meinl Gyula rt.
kávébehozatala
Debrecen, Ferenc József-ut 59

Csökkentik a kisemberek forgalmiadóját

Wekerle Sándor pénzügyminiszter programmjába vette, hogy *a forgalmi adó rendszerén bizonyos enyhítéseket léptet életbe* és most dolgozik azon a rendeleten, amely a legkisebb egzisztenciáknak nyujt kedvezményeket a forgalmi adó fizetésénél.

Arról van szó, hogy az eddigi kétszázalékos forgalmi adó kulcs helyett, alacsonyabb kulcs szerint fogják megállapitani mindazoknak a kézműiparosoknak a forgalmi adóját, akik segéd nélkül, vagy csak egy-két tanoncot foglalkoztatnak. Tekintetbe fogják venni az adómegállapításnál azt is, hogy nagyobb forgalmu városban, vagy kisebb helységben lakik-e az adóalany.

A pénzügyminiszternek ez a nagy horderejü elhatározása mintegy *százezer kisembernek a forgalmi adó csökkentését fogja maga után vonni.*

A pénzügyminiszter intézkedni fog arról is, hogy az eddigi rendszer helyett, amelynek értelmében minden évben ujra megállapitották a forgalmi adóátalányt, uj rendszer lépjen életbe, amely ezektől a megállapitásoktól mentesitse a kisembereket. Az a törekvés, hogy a mostani méltányos alapon történő megállapitások után csak akkor álljon be változás az adóalapban, ha a kisiparos üzemében is lényeges változás történik.

Rövidesen ujabb nyolc halottat exhumálnak a kécskei temetőben

Egyes feltevések szerint a mérgezések egyrésze arzénttartalmazó növényvédő szerektől ered.

Kecskemétről jelentik: A kécskei arzénmérgezéssel gyanúsított asszonyok ügyében változatlanul nagy eréllyel folyik tovább a nyomozás. A csendőrök minden névtelen feljelentés ügyében széleskörü vizsgálatot folytatnak és ezek eredményeit időről-időre elküldi a kecskeméti ügyészségnek. Az ügyészség ezután a beérkezett adatokat átvizsgálja és a törvényszéki orvosszakértők véleménye után ujabb intézkedésre tesz indítványt. Értesülésünk szerint a folyamatban levő ügyek közül

ujabb nyolc ügyben a napokban fogják elrendelni a hulláknak az exhumálását.

Az exhumálásokat minden valószinüség szerint még a jövő hét folyamán foganatosítani fogja a kecskeméti bizottság, az ó- és újkécskei temetőkbe.

Legujabban az a feltevés merült fel, hogy az utóbbi időkben előfordult arzénos halálozások arzéntartalmu növényi védőszerektől erednek. Két év óta Kécske környékén ezek a védőszerek úgymint:

arzola, arzenol, Uránia- és schweinfurti zöld

meglehetős népszerüségnek örvendenek. A két előbbivel a szőlőt, a két utóbbival pedig a gyümölcsfákat szokták beporozni. Lehetséges, hogy az ezen szerekkel kezelt szőlő, must, — vagy gyümölcs nagyobb mértékü élvezése arzénos mérgezést okoz.

A vizsgálat ezek körül a feltevések körül is forog.

Megemlitjük, hogy a nagyrévi és a tiszakürti temetőkben végzett exhumálások, illetőleg vegyvizsgálatok meglepő eredményel jártak. Ebben a két temetőben összesen negyvenhat holttestet exhumáltak, az Országos Vegyvizsgáló Állomás pedig negyvenöt esetben kimutatta, hogy a hullarészek nagymennyiségü arzént tartalmaznak.

Negyvenhat eset közül tehát csak egy vizsgálat járt negativ eredménynyel. A szolnoki törvényszék már november hó folyamán megkezdi a gyilkossággal vádolt asszonyok ügyének főtárgyalásait.

HORTOBÁGYI JUHTURÓ
Mindenütt kapható! Termeli:
Orsz. MOVOSZ Magy.
Tejszövetkezeti Központ
Budapest, I., Horthy Miklós-út 119/121.

PÁLFFY TIBOR
olcsó árai:

Só, egyszer őrölt, asztali	1 kg. P.	—.40
Só, kétszer őrölt, finom	1 kg. P.	—.42
Paprika, édes nemes	1 kg. P.	6.80
Paprika, félédes	1 kg. P.	6.—
Paprika, rózsa	1 kg. P.	5.40
Ecet, 5 hydr.	1 lit. P.	—.32
Bors	1 kg. P.	7.—
Fahéj	1 kg. P.	4.80

Azonnal házhoz szállitjuk.
Kossuth-u. 7. Telefon 13-49

A SINGER VARRÓGÉPEK MÉGIS A LEGJOBBAK!

Különleges és egyszerü • BUTOROK • jótállással részletre legelőnyösebben Faipar nál Király ucca 4. szám Ugyeljünk a cimre

A Tuka itélet miatt lemondott két cseh miniszter

Nagy politikai bonyodalmat idézett elő Csehországban a Tuka-itélet. — Véres választást várnak Csehországban. — A tót néppárt kilépett a kormánykoalicióból.

Prága, okt. 8. **Tison** és **Labaj** tót néppárti miniszterek beadták lemondásukat, amelyet a miniszterelnök el is fogadott. — A lemondás oka az, hogy a koalíciós pártok közös tanácskozásán több párt állást foglalt Tuka jelölése ellen. — A köztársasági elnök dr Sramek János népjóléti minisztert megbizta a testnevelésügy és a közegészségügyi minisztérium vezetésével, mig dr Stefanek Antalt az unifikációs minisztérium vezetésével bizta meg.

Pozsony, okt. 8. A szlovák néppárt a Tuka-per itélete óta már csak féllábbal volt bent a kormányban és napok óta hire járt annak, hogy Hlinka utasitani fogja **Tiso** és **Labaj néppárti** minisztereket, **hogy nyujtsák be lemondásukat.**

Ma **Hlinka** és a két miniszter **Prágában audiencián voltak Udrzsal miniszterelnöknél,** megindultak a tárgyalások a kormánytöbbség és a Hlinka-párt között, amely tárgyalások azonban **szakitással végződtek.** — **Hlinka** a tárgyalás után a következőket mondotta:

— Inkább dolgozom Tukával a kormány ellen, mint Tuka nélkül a kormánnyal.

Egyben **Hlinka** hivatalosan bejelentette, hogy **a szlovák néppárt** kilép a **kormányból.** Ennek következtében abban a választási küzdelemben, amelyben egyetlen párt nak sines uj vagy hatásos jelszava, a szlovák néppárt a Tuka-itéletet tüzte ki zászlajára.

A kormány részéről is megindult a szlovák néppárt akciójának ellensulyozása. A mai napon a Pozsonyban megjelenő „Hiradó"-t elkobozták és az uj számban a cenzura több mint négy hasábot törölt a lap politikai oldalairól. Hasonlóképpen a sajtószabadság és demokrácia nagyobb dicsőségére a „Slovak" cimü lap csaknem teljesen fehéren jelent meg.

A helyzet végtelenül feszült és fél, **hogy a választási küzdelemben vér fog folyni október 27-én.**

Tukát a börtönben meglátogatta **Szivák** képviselő, a „Slovak" főszerkesztője, a néppárt néhány tagjával és megkérdezték tőle, mi a véleménye elitéltetéséről? — Tuka a következőket mondotta:

— El fog jönni az idő, amikor biráink rájönnek szörnyü tévedésükre. Nekem van időm és az idő mellettem dolgozik. — Meg fogom várni szabadulásom óráját.

Pozsonyban tegnap egész nap fontos tárgyalások folytak a néppárt központi főtitkárságában, a mely állandó telefonösszeköttetésben állott a Prágában időző Hlinkával.

Mahacsek Pál dr, a szlovák néppárt egyik vezére — táviratozott Mayr Harting igazságügyminiszterhez és Masaryk köztársasági elnökhöz, amelyben hangoztatja, — hogy a csehszlovák biróság függetlensége és megközelithetetlensége ellen történt merénylet, amikor a prágai lapok egy órával az itélet kihirdetése előtt hozták az itéletet. Kéri az elnököt, hogy a szlovák népnek teljesen megingott bizalmát állitsa helyre.

Egyes lapok szerint, — amikor Hlinkával telefonon közölte a szlovák néppárt titkársága az itéletet, **Hlinka** magából kikelve orditotta bele a telefonba:

— **Hát ha mindenáron hazaárulókat akarnak, akkor majd lesznek azok is!**

Ezekután valószinü, hogy Hlinka most már megalakitja a centra lista politika által annyira rettegett őslakos blokkot, **amelyben egyesülni fognak a magyar, szlovák, német és ruszin ellenzéki pártok.** — Sőt arról is szó van, hogy a **prágai kormány munkájának** lehetetlenné tétele **céljából** Hlinka még a kommunistákkal is lepaktál, ugy hogy mintegy 130 képviselőt tud behozni az őslakos blokk a parlamentbe, amivel a prágai képviselőház diktatórikus urává válik.

Ha ez nem következik be, akkor az a legvalószinübb eset, hogy Hlinka követni fogja Radics Istvánnak annak idején tett tanácsát és a szlovák néppárt passzivitásba megy, el sem küldi képviselőit a parlamentbe.

Prágai körökben igen kedvetlenül fogadják a szlovák néppárt elhatározását. A sajtó olyan hangon ir, hogy Hlinkának és a szlovák néppártnak határozatát nem szabad könnyedén venni. Azt irják, hogy az autonómia tüze először a szlovák kunyhókat fogja felperzselni, de azután az egész nemzetnek kárára fog válni.

A hartai tegyintézetből megszökött Begre Albertet elfogták

Öt gyanusitják a nánási kasszafurás elkövetésével.

Mint ismeretes, 3 nappal ezelőtt betörők jártak a hajdunánási Mezőgazdasági Szövetkezet helyiségében. A Wertheim-szekrényt feltörték. — A csendőrség a rendőrséggel kapcsolatosan széleskörü nyomozást inditott a tettesek kézrekeritésére s alapos gyanu miatt őrizetbe is vették több társával Csohány Antalt, aki nemrég szabadult ki a nyiregyházi ügyészség fogházából. — Csohányék kihallgatásuk alkalmával azt a szenzációs vallomást tették, hogy a betörést Begre Albert hajtotta végre, kit Csonaji J'zsef földbirtokos meggyilkolása miatt 15 évi fegyházra itéltek. A hartai fegyházba kisérték, büntetése kitöltése végett, de a fegyházból megszökött s azóta nem sikerült nyomába jutni.

A nyomozás most már fookzottabb eréllyel indult meg s értesülésünk szerint vasárnapra virradóra sikerült is Begrét elfogni.

Bravur a levegőben

Kötélhágcsón szállt át egyik repülőgépről a másikra.

London, okt. 8. Az amerikai Buffalo melletti repülőtér felett, a Buffalo Evening News repülőgépe, tartós repülési rekordot próbált felállitani, midőn repülés közben a szél megrongálta az egyik stabilizátort és sürgős javitás vált szükségessé. A pilóta rádión leadott kérésére egy szerelő repült a másik repülőgépen s midőn gépe az első repülőgép alá került, hatvanöt láb hosszu kötélhágcsót dobott fel, amelyet a felső gép pilótája az alvázhoz erősitett. Ezután a szerelő, akinek válalihoz ejtőernyő volt csatolva, a kötélhágcsó alsó végét megragadva, kiugrott gépéből és a kötélhágcsón a felső gépre kuszott, ahol tiz perc alatt elvégezte munkáját és az ejtőernyő segélyével a földre szállt.

A Bufalof Evening News gépe egyébként 198 óráig maradt egyfolytában a levegőben: ez idő alatt 28-szor vett fel uj benzinkészletet, de a 29-ik kisérlet nem sikerült és fütőanyag hijján le kellett szállnia.

Teffik bey látogatása Debrecenben

Teffik bey, a török földmivelésügyi minisztérium magasrangu tisztviselője, aki mint kiküldött, a magyar mezőgazdasági viszonyokat tanulmányozza, Debrecenben felkereste a Tiszántuli Mezőgazdasági Kamara hivatalát is, ahol a hivatalt dr **Rácz** Lajos m. kir. gazdasági főtanácsos, igazgató mutatta be az előkelő vendégnek, akinek figyelmet különösen a Kamara azon mezőgazdasági szakgyüjteményei kötötték le, amelyeket a Kamara szakelőadásai illusztrálásához használ.

Teffik bey megtekintvén a hivatalt, barátságos megbeszélésen vitatta meg a Kamara igazgatójával a török-magyar gazdakapcsolat szorosabbra füzésének lehetőségeit és kölcsönös igérettel, hogy a török részről mutatkozó és a tiszántuli gazdák érdekében álló jövőbeni összeköttetést a Kamara mindenben elő fogja segiteni s viszont a bey törekszik a kiváló tenyészállatokat és jó vetőmagvat kereső török gazdák figyelmét a Tiszántul kiváló gazdáira terelni.

Teffik bey természetesen kintjárt a Hortobágyon is, ahova Dörmann Viktor királyi fővegyész kalauzolta s egyuttal mint tolmács is közremüködött.

Teffik bey most jár először Európában, de viselkedése és öltözködése teljesen nyugati, modern.

Utjának eredménye valószinüleg az lesz, hogy **a török kormány közvetlenül szerzi be a jövőben a ló- és szarvasmarha szükségletét Magyarországon.** — Teffik bey ugyanis arra a tapasztalatra jött rá, hogy a hadsereg részére szükséges lovakat sokkal jobban beszerezhetik, ha közvetlenül a tenyésztőtől vásárolnák, mintha a budapesti kereskedők utján vesznek állatokat.

Teffik bey el volt ragadtatva a hortobágyi törzsménestől.

Ugyancsak nagyon tetszettek az epreskerti ménesben nevelt lovak is, amelyeket Balogh Sándor városi tanácsnok mutatott meg a beynek, aki megtekinti a pallagi akadémiát és az állami méntelepet is.

VENIZELOS „BELGRÁDBAN ÉREZTE MAGÁT LEGJOBBAN".

Szalonoki, október 8. Venizelos görög miniszterelnök ma reggel ide érkezett és folytatja útját Athénbe. A pályaudvaron az érdeklődő újságíróknak kijelentette, hogy középeurópai útja nagyon kellemes volt és mindenütt nagyon szivélyesen fogadták. Különösen Belgrádban fogadták nagyon szívesen, ami a görög-szerb egyezménynek tulajdonitható. A két szomszéd nemzetet — amelyet őszinte barátság fűz egymáshoz — mondotta Venizelos, — többé nem választhatja el egymástól semmi sem.

A NÉMET KANCELLÁR ÜDVÖZLETE A MAGYAR KORMÁNY RÉSZVÉTELÉÉRT.

Budapest, október 8. Bethlen István gróf miniszterelnök a következő válasz-táviratot kapta Müller Hermann, német birodalmi kancellártól:

„Stresemann külügyminiszter halála alkalmából hozzám intézett meleg, részvevő szavakért Excellenciádnak és a magyar kormánynak a legőszintébb köszönetemet fejezem ki. — Müller, birodalmi kancellár."

MEGLÁTOGATTA A MINISZTERELNÖK A MŰEGYETEMI SPORTREPÜLÖK ÉRDI REPÜLŐTERÉT.

Bethlen István miniszterelnök tegnap délután meglátogatta a Műegyetemi Sportrepülők Egyesületének érdi repülőterét. A repülőtéren Bretovszky Ede műegyetemi tanár, az egyesület tanárelnöke és Szily Kálmán a műegyetem rektora, továbbá Kara Jenő, az Aerószövetség elnöke, kalauzolták a miniszterelnököt, aki megtekintette a tábort. A tábor megtekintése után a repülőtérre mentek, ahol az ifjú pilóták produkáltak magukat. A miniszterelnök legnagyobb elragdtatásának adott kifejezést a látottak felett s meglepetve vetet tudomásúl, hogy az egyesület minden támogatás nélkül a saját lelkesedésükből ilyen szép eredmény tudtak produkálni. Különösen meglepte, amikor megtudta, hogy az öszes gépek és motorok saját tervezésüek és valamennyi magyar gyártmányú.

AZ ORSZÁGOS EVANGÉLIKUS LELKÉSZEGYESÜLET KÖZGYÜLÉSE NYIREGYHÁZÁN.

Az Országos Evangélikus Lelkészegyesület szerdán és csütörtökön tartja évi rendes közgyülését Nyiregyházán. A közgyülésnek kiemelkedő momentuma lesz Paulig János evangélikus esperes lelkész 40 éves szolgálati jubileumának megünneplése.

A közgyülésre az ORLE küldöttséget menesztett. A küldöttség tagjai: **Baltazár** Dezső püspök, **Csikesz** Nándor főtitkár és dr. **Erdőss** Károly titkár ma reggel utaznak Nyiregyházára.

Nyiregyházáról jelentik: Raffay Sándor, bányakerületi evangélikus püspök, Kiss István, dunáninneni evang. püspök, mintegy harminc evangélikus lelkész kiséretében kedden este Nyiregyházára érkeztek. Az állomáson többszáz főnyi közönség fogadta az illusztris vendégeket, akiket Nyiregyháza város nevében **Bencs Kálmán kormányfőtanácsos, polgármester üdvözölt.**

Baltazár püspök mellett, -- Baltazár püspök ellen

A középszabolcsi ref. egyházmegye hálájáról és szeretetéről biztositotta a püspököt. — Győrmegye éles határozata a püspök ellen.

A középszabolcsi református egyházmegye Nyiregyházán a vármegyeháza kistermében tartotta meg gyülését gróf Dégenfeld Pál, Mikecz István alispán, dr Nánássy Andor országgyülési képviselő részvételével.

A gyülést *Porzsolt* István esperes „Erős várunk az Uristen" kezdetü egyházi énekkel és a hit mélységeit feltáró imával nyitotta meg azután klaszikusan tömör, magasszárnyalásu beszéd keretében a magyarországi református egyház történelmi alakjainak emlékét idézte fel évfordulójuk alkalmából.

— A sivár, nyomoruságos jelenben — ugymond — olyan jól esik a multak dicsőségére való emlékezés. A jelen sivár és szomoru. Trianon tette azzá, de ebben a rettentő sivárságban a vallásos élet kezd ébredezni, az emberek a vallás tiszta forrásából meritik csüggedő lelkük erejét.

— Az isteni igének győzedelme volt a speyeri birodalmi gyülés is, ahol az evangéliumi protestáns egyház 400 esztendős fenállását ünnepeltük meg és ahol a református magyarságot Baltazár Dezső dr szeretett püspökünk képviselte. (Lelkes éljenzés.)

— Az ő szavainak hatalmas ereje, krisztusi hitének igazsága és igazságába vetett tántorithatatlan hite minden egyházunkat ért támadást kivédett és ki fog védeni a jövőben is.

— *Mi magyar reformátusok szeretett püspökünkkel mindenben egyetértünk és megnyilatkozásait nekünk minden tekintetben támogatni kell. Kérem a közgyülést, hogy a püspökünket üdvözöljük, hálánkról és szeretetünkről biztositsuk.*

Az egyhangu lelkesedéssel elfogadott inditvány után Porzsolt István esperes, Károli Gáspár születésének 400-adik évfordulóján a nagy magyar bibliafordító emlékét idézte fel. Hatalmas munkát végzett Károli a protestantizmus érdekében, de nagy jelentőségü irodalomtörténeti szempontból is, mert a XVI. században ez volt az első magyar irodalmi munka, amelyik nyomtatásban megjelent. — Büszkesége a magyar református egyháznak Károli Gáspár — mondotta Porzsolt esperes — és mi késői utódai méltán áldozhatunk nagy emlékének.

Majd Bethlen Gábor erdélyi fejedelem dicsőséges emlékének áldozott, rámutatva Erdély aranykorára, Bethlen Gábor fejedelemsége idejére, amikor a legtökéletesebb világnézet, az ideális theokrácia uralkodott.

— Amikor felidéztem a multak dicsőséges alakjait — fejezte be fenkölt, magasztos beszédét az esperes, — célom az volt, hogy egy pillanatra megálljunk e történelmi nagyságok előtt és mi, Istennek sáfárjai ezeknek szent örökségével nyomdokain haladjunk tovább. A jelen közgyülést tisztelettel megnyitom.

A nagy lelkesedéssel fogadott elnöki megnyitó után Görömbey Péter ref. esperes emelkedett szólásra, aki a Nagykálóban tartott Károli ünnepet ismertette. Az ünnepen a megszállott területen élő magyar ref. lelkész nem jelenhetett meg a barbár román terror miatt. Majd inditványozza, hogy miután Bethlen Gábor az akkor Erdélyhez tartozó Szabolcs vármegyének is fejedelme volt, rendezzen itt a vármegye a nagy fejedelem emlékére nagyszabásu ünnepet.

Az inditvány egyhangu elfogadása után Gönczy János egyházmegyei főjegyző az esperesi jelentést olvasta fel, majd a tárgysorozatban feltüntetett pontok letárgyalása után a közgyülés véget ért.

GYŐRMEGYE HATÁROZATA BALTAZÁR PÜSPÖK ELLEN

Győr, október 8. Győr, Moson és Pozsony közigazgatásilag egyelőre egyesitett vármegyék törvényhatósági bizottságának Skultéty Miklós alispánhelyettes főjegyző elnöklésével a rendes őszi közgyülésén Szüts Géza nagyécsfalui esperesplébános bizottsági tag inditványt terjeszetett elő, amely Baltazár Dezső református püspök legutóbbi nyilatkozatával foglalkozik. Az inditvány kéri a közgyülést, mondja ki, hogy felháborodással itéli el a Baltazár-féle irányzatot, amely a katolikus egyház és a pápa megtámadásával vallási viszálykodást idéz elő, továbbá irjon fel a közgyülés az országgyülés mindkét házához, hogy gondoskodjék az ország vallási békéjének fenntartásáról, küldjön köszönő feliratot Serédi hercegprimáshoz, amiért az ismételt támadások ellenére is megőrizte higadtságát és bölcsességét, végül pedig küldjék meg a határozatot hasonló állásfoglalás végett a társtörvény hatóságoknak is.

Az inditvánnyal kapcsolatban Némethy Ernő tb. főjegyző az állandó választmány javaslatát ismertette, amely a következőket tartalmazza: Vármegyénk közönsége szilárd meggyőződéssel vallja, hogy országunk csonkasága és szociális nyomora hazafias kötelességgé teszi, hogy minden szellemi, erkölcsi és gazdasági erőnket a kettős baj orvoslására egyesitsük. Éppen ezért mélységes megdöbbenéssel és hazafias aggodalommal vett tudomást arról a támadásról, amely a katolicizmust és a római katolikus magyarságot érte, mert az ilyen támadások a vallásfelekezetek közötti viszálykodás magvait hintik el, megbonthatják a társadalmi és politikai békét és igy a nemzet talpraállása iránti nehéz munka eredményét komolyan veszélyeztetik.

Hálás elismeréssel szögezzük le azt a tényt, hogy a katolicizmus hivatott képviselete a támadás következtében előállott helyzetet a felekezeti béke és az ország sorsa érdekében higgadt bölcseséggel mérlegeli. Mivel pedig a Magyar Kálvin Szövetség legutóbbi határozata arról biztosit, hogy a reformátusság zöme nem azonositja magát az elhangzott támadásokkal és a felekezeti béke utján jár, a törvényhatósági bizottság ezidőszerint nem tartja szükségesnek, hogy különösebb államhatalmi beavatkozást kérjen.

Az előadó kérte ennek az inditványnak az elfogadását.

Szüts Géza felszólalásában kijelenti, hogy visszavonja a saját javaslatát és csatlakozik az előadói inditványhoz.

Ezután Strommer Viktorin pannonhalmi főiskolai igazgató, törvényhatósági bizottsági tag mondott nagy beszédet, amelyben az inditvány egyhangu elfogadását ajánlotta, mert csak az egységes komoly állásfoglalás akadályozhatja meg a Baltazár-féle irányzat terjedését.

Nem a katolicizmust félti a Baltazár-irányzattól, hiszen az arculütés inkább öntudatot kovácsol ki a katolikusokban, hanem árt ez a békét bontogató irányzat a saját felekezetének és különösen árt a hazának.

A puskaporos hordók között tüzcsóvát hajigálni, az ország nagy érdekei ellen való cselekedet. Mivel a hazához valamennyiünknek köze van, kötelességünk tiltakozni ez ellen az irányzat ellen.

Gróf Zichy Rezső azt kérdezi, hogy miben áll az a fedualizmus, amire Baltazár annyit hivatkozik, hiszen meg kell állapitani, hogy a nagybirtokosok egymásután tönkremennek.

A közgyülés ezután az állandó választmány javaslatát egyhangu lelkesedéssel elfogadta.

A továbbiak során letárgyalták a napirenden levő ügyeket.

Uj békerevizíós terv

Aldo Dami könyve: „A holnapi Magyarország". Eme terv szerint tizenegy és félmillió lakossa lenne Magyarországnak.

A magyar revizió külföldi mozgalmának érdekes újdonsága van. Aldo Dami tollából jelent meg a párizsi André Delpeuch-cég kiadásában ez az érdekes új könyv, „La Hongrie de Demain", „A holnapi Magyarország" címmel. A szerző hangoztatja, a tények objektiv ismerete Csonkamagyarországon és az elszakított területen tett több tanulmányutat, továbbá a statisztikai érvei vezették ahhoz a meggyőződéshez, hogy Trianont revidiálni kell.

Dami Magyarországnak nagyobb területet akar visszajutattni, mint az úgynevezett Rothermere-vonal. A hárommilliótháromszázezer magyarnak csak a felét, 1,650.000-et adna vissza nekünk a Rothermere-határ, mig Dami új határvonala szerint 1,455.000 magyar maradna vissza a revizió után az elszakított területen. Ebből körülbelül 1,200.000 román területre esik, de itt a székely és szászlakta vidéket, 900.000 magyar és 120.000 szász lakossal autonóm országrésszé alakitaná. Cseh- és jugoszláv területen összesen még 300.000 magyar sem maradna vissza. A Rothermere-határokon túl visszadná nekünk a szilágymegyei magyar nyelvszigetet és Máramarossziget környékét, továbbá a Délbácskában a Ferenc csatornától délre egy huszkilométeres sávot, a Bánátban egy messze délfelé nyuló éket, Nagybecskerekkel, ezután a Muraközt és a vend-vidéket. A Ruténföldre és a Felvidék keleti részére, (Sáros, Szepes Abauj Zemplén) népszavazást kér.

Amennyiben a népszavazások is kedvezően ütnének ki Magyarországra nézve, akkor **tizenegy és félmillió lakossa lenne hazánknak,** mig Csehország 11 és háromnegyed millióra, Jugoszlávia pedig 1 és egynegyed millióra csökkenne, úgyhogy bekövetkeznék a „középeurópai egyensúly". — **Ennek az uj Magyarországnak még mindig 78 százalékában magyar többségü lakossága lenne.** Aldo Dami megoldása középhelyen áll a Rothermere-terv és a Revíziós Liga javaslata között. Többet nyújt, mint az előbbi és kevesebbet mint az utóbbi — Mindenesetre figyelemreméltó ez a könyv a magyar békerevizió nemzetközi irodalmában.

A betegségi biztositási járulékok rendezése

Mint ismeretes a népjóléti miniszter rendelete adott ki az 1928. december hó harmincegyedike előtti betegségi biztositási járulékhátralékok rendezése, illetőleg az ilyen járulékokból és pótlékokból álló tartozások részbeni törlése tárgyában. E rendelet főbb rendelkezéseit az Országos Társadalombiztositó Intézet az érdekelt ipari és háztartási munkaadókkal a következőkben ismerteti:

1. Az 1925. évi január hó elseje előtti időre betegségi biztositási járulékokból származó és még fennálló tartozások hivatalból töröltetnek.

2. Az 1929. évi és 1926. évekre előirt betegségi biztositási járulékokból és ezekután számitott késedelmi pótlékokból származó, de még be nem fizetett hátralékok fele méltányosságból törölhető akkor, ha az érdekeltek eziránt 1929. évi október hó 31-ig kérelmüket előterjesztik és ha igazolást nyer, hogy a hátralékok teljes összegének behajtása

a) az üzem, vagy vállalat anyagi megrázkódtatásával járna, vagy

b) a munkaadót foglalkozása folytatásában akadályozná, vagy

c) a munkadó és családja megélhetését veszélyeztetné.

A törlés iránti kérelmeket akár irásban, akár szóval az illetékes kerületi pénztárnál kell előterjeszteni és a felhozott indokokat hitelt érdemlően igazolni.

2. Azoknak a munkaadóknak, akik a terhükre 1928. december hó 31-ig terjedő időre előirt betegségi biztositási járulékokat, illetőleg ezeket a járulékokat és az 1925. évi és 1926. évre az előbbi pont szerint kérelemre, esetleg mérsékelt hátralékokat is, legkésőbb 1929. évi december hó 31-ig hiánytalanul kiegyenlitik, az 1928. december hó 31-ig terjedő időre előirt és még be nem fizetett összes késedelmi pótlékai hivatalból töröltetnek.

Az Országos Társadalombiztositó Intézet ezt a nagyfontosságu, a jövőben meg nem ismétlődő kedvezményt a munkaadók figyelmébe ajánlja és reméli, hogy az érdekeltek járulékhátralékaikat az illetékes kerületi pénztárnál legkésőbb folyó évi december hó 31-ig a saját érdekükben rendezni fogják.

A HÉT VÉGÉN FOG TANÁCSKOZNI BETHLEN GRÓF MINISZTERELNÖK BALTAZÁR PÜSPÖKKEL.

Baltazár püspök a hétfői napot Budapesten töltötte. Ugy volt, hogy ezen a napon keresi fel a püspök Bethlen miniszterelnököt, hogy vele az ismeretes tizenkét pont felől tanácskozzék. A miniszterelnök azonban egésznapon át halaszthatatlan diplomáciai dolgokkal volt elfoglalva és ezért arról értesitette Baltazár püspököt, hogy csak a hét végén lesz abban a helyzetben, hogy vele beható eszmecserét folytasson. A püspök tegnap vissza is érkezett Budapestről és ma reggel Nyiregyházára útazik az ottani evangelikus közgyülésre.

A PÁPÁNAK KÉT VÁZÁT KÜLD KARÁCSONYRA A KORMÁNY.

Budapest, október 8. A magyar kormány a pápának két vázát küld ajándékba. A vázákat a herendi porcellángyár készíti. A körülbelül másfélméter magas vázákon a magyar szentek relifjei ékeskednek, az egyik vázán Magyarország védőasszonya: Patrona Hungarie. A vázákat a magyar kormány a vatikáni követség útján fogja eljuttatni a pápához.

PESTIS DÜHÖNG INDIÁBAN.

London, október 8. Bombay mellett Belgaum kerületben, súlyos pestisjárvány dühöng. Az utolsó két hét alatt hatvanöt új megbetegedés és negyvennyolc halálesetet jelentettek be. Szeptemberben a halálesetek száma meghaladta a százat. A hatóságok a patkányok kiirtásával és beoltásával védekeznek a járvány ellen. Megnehezíti azonban a járvány leküzdését az, hogy a mohamedán háremek lakói nem engedik magukat férfi orvossal megvizsgálni. Éppen ezért a hatóságok arra határozták el magukat, — hogy női tisztiorvosokat is alkalmaznak.

ISMÉT TÁRGYALTÁK PÁRISBAN A MAGYAR JÓVÁTÉTEL ÜGYÉT.

Párizs. október 8. A Temps jelenti, hogy a keleti jóvátétellel foglalkozó bizottság ma délután ismét meghallgatta a magyar delegációt

A bizottság felhívta a bolgár delegátusokat, hogy általános beszámolójukat bizonyos pontokkal egészítsék ki. A bolgár delegátusokat a bizottság később ismét meg fogja hívni, de az időpont még nem ismeretes.

„A magyar ellenkövetelések jóval meghaladják a jóvátételi tartozásokat".

A londoni Economist részletesen foglalkozva a keleti jóvátételi tárgyalásokkal. rámutat arra, hogy Magyarország jóvátételi kötelezettsége még 15 évre meg van állapitva s azon nem igen lehet változtatni. Másrészt Magyarországnak az elcsatolt területeken elvő, állami tulajdonon alapuló ellenkövetelései különösen Romániával és Jugoszláviával szemben jelentékenyen meghaladják a jóvátételi tartozásokat. A cikk végül hangoztatja, hogy a magas kamatláb és a nagyobb arányu külföldi kölcsönök ritkasága ellenére a gazdasági tevékenység nem mutatja a pangás nyomait; a helyzet, eltekintve a magas kamatlábtól, kielégitő.

JOBBAK LESZNEK AZ OLCSÓBB DOHÁNYGYÁRTMÁNYOK.

Az ujságokban ismételten jelentek meg panaszos közlemények arról, hogy különösen az olcsóbb dohányáruk élvezhetetlenül rosszak, azok a szivarok és cigaretták, amelyek a szegényebb és a középosztály részéről vásároltattak, nedvesek, roszul szelelők és büzösek. A dohányjövedék igazgatója Benkó Ferenc államtitkár egy körrendeletet intézett a dohánygyárak igazgatóságaihoz, amelyben rámutatott arra, hog ya kincstár érdekeit is sérti, ha a vagyonilag kevésbé tehetős nagyszámu fogyasztók által vásárolt olcsó dohánygyártmányok előállitására a gyárak kisebb gondot forditanak s ebből kifolyólag ezek a gyártmányok roszszul sikerülnek. Ép ezért a legszigorubban utasitja az államtitkár az igazgatóságokat, hogy minden lehetőt tegyenek meg arra nézve, hogy az üzemekből az általános forgalomba kerülő, tömegcikkeket képező közönségesebb dohánygyártmányok előállitása is a legfokozottabb ellenzőrzés, figyelem és gondosság mellett történjék, — ugy hogy azok ellen panasz fel ne merülhessen.

Házlasszonyok segitői a nagytakaritásnál!! porszivó és parkettgépelm
Vegye bérbe félnapra 2·50, egész napra 4·— pengőért.
Soltész, Hatvan-utca 1., II. kapu. Telefon 12-59.

A harmadik emeletről leesett egy mázoló-segéd és nem történt semmi baja

Különös baleset történt tegnap délután Budapesten. A Dob ucca 74. számu ház tatarozásánál dolgozott Molnár Lajos, 21 éves mázoló-segéd, a harmadik emelet magasságában, egy társával együtt. Munka közben a társa meg is intette:

— Vigyázzon, könnyen leeshet!

— Ugy sem történik nekem semmi bajom, — felelte nevetve Molnár Lajos.

Alig mondta ki ezeket a szavakat, a magasból lezuhant az uttestre. A lezuhanás után Molnár felkelt. A járókelők értesitették a mentőket, kik megállapitották, hogy látszólag nem történt ugyan semmi baja, de azért megfigyelés végett beszállitották a Rókus kórházba.

Jól sikerült a békésmegyei rizstermelés

Békéscsaba, okt. 8. Az öntözött területeken termelt rizs cséplése befejeződött. A cséplés eredményét most hozták nyilvánosságra. Az idei eredmény jobb, mint a mult évi. A mult évben csak október közepén arattak, mig az idén szeptember közepén megkezdődött az aratás és október közepére a cséplést is befejezték. Az Olaszországból telepitett rizs 3 és egynegyed katasztrális holdon összesen 41 mázsa terméstt hozott, ami 12.1 mázsa átlagos terménnek felel meg katasztrális holdanként. A bolgár rizs 14 és fél katasztrális holdon 176.46 mázsa terméstt hozott, ami 12.3 mázsa átlagnak felel meg holdanként. A két eredmény egybevetése 12.4 mázsás átlagnak felel meg holdanként. A szeptember 5-iki vihar 10—15 százalékos kárt okozott Ha a jégeső elmaradt volna, a már erősen érésben levő rizs 14—15 mázsás terméstt adott volna, a mult évi 11 mázsás átlaggal szemben. A minőség is sokkal jobb, min ta mult évi, a mag erősebb és nemesebb, ami az aklimatizálódást mutatja.

Czeglédy Sándor ceglédi ref. lelkész szerencsésen végződő balesete Budapesten

Czeglédy Sándort, a ceglédiek kiváló ref. lelkészét, ki az egész tiszántuli egyházkerületben nagy népszerüségnek örvend, szerencsésen végződő baleset érte Budapesten.

Czeglédy Sándor hivatalos ügyek elintézése végett tartózkodott Budapesten. Budáról taxiautón akart átmenni Pestre a pályaudvarra. **Utközben egy fordulónál az autó összeütközött egy villamossal, ugy hogy az autó össze is tört. Az összeütközés oly heves volt, hogy Czeglédy lelkész három méterre kirepült az autóból.** Szerencsére csodálatosképpen semmi baja nem történt, sőt még a ruhája sem szakadt el. Mintha misem történt volna, Czeglédy lelkész felkelt az uttestről és tovább folytatta utját, most már gyalog. — Magában bizonyára hálát adott az Istennek a szerencsés megmenekülésért, mely valóban a csodával határos volt.

A drága mesterhegedü

Negyvennyolcezer pengős pört i nditott egy amszterdami cég Rubinstein Erna ellen egy mesterhegedü miatt.

Budapest, október 8. A budapesti törvényszéken Gedeon Alajos törvényszéki biró előtt érdekes polgári perben volt perfelvételi tárgyalás. A pert H. Oyens és Zonen amsterdámi cég inditotta meg özv Rubinstein Hermanné, sz. Hirsch Jenny és leánya, Rubinstein Erna, a jeles hegedumüvésznő és keresetében kéri a bíróságot, kötelezze az alpereseket egy nagyértékü mesterhegedü visszaadására, vagy 21.000 holland forint — 48.000 pengő — visszafizetésére.

A nehánysoros és az ügy részleteit kellően meg nem világiót keresetben a holland cég előadja, hogy 1922 junius 10-én egy 1743. évben készült Guadagnini-féle mesterhegedüt adott kölcsön Rubinstein Ernának és a hegedüt többszöri felszólitás dacára máig sem kapta vissza a cég. Ezért kéri, hogy a hegedünek tizenöt napalatt való visszaszolgáltatására, vagy a kereseti összeg megfizetésére kötelezze a biróság Rubinstein Ernát és édesanyját.

A holland cég képviseletében a mai perfelvételi tárgyaláson Barasics dr ügyvéd jelent meg, mig Rubinstein Hermannét és leányát Kun Lipót dr ügyvéd képviselte, aki a kereset elutasitását kérte. — Érdemleges tárgyalásra még nem került a sor, a törvényszék novemberelejére tüzte ki a per érdemi tárgyalását.

Nagy tömeg bevásárló a Króh cég végeladásánál.

RÁDIÓ-MŰSOR

SZERDA, OKTÓBER 9.

BUDAPEST. 9.15: A Tiszti Kaszinó zenekarának hangversenye. — 9.30: Hírek. — 9.45: A hangverseny folytatása. — 11.10: Nemzetközi vizjelzőszolgálat. Vizállásjelentés magyarul és németül. — 12.00: Déli harangszó az Egyetemi templomból. Időjárásjelentés. — 12.05: Rigó Jancsi és cigányzenekarának hangversenye. — 12.25: Hírek. — 12.35: A hangverseny folytatása. — 1.00: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. — 2.30: Hírek, élelmiszerárak. — 3.30: Morse tanfolyam. — 4.10: Tót-magyar nyelvoktatás. (Ernyei József dr.) — 4.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés, hírek. — 5.10: Fáber Sándor és Kukuljevic József dr gazd. akadémiai tanárok előadása: „A tengeriszár gazdaságos felhasználásáról." — 5.40: A Mándits szalonzenekar hangversenye — 6.45: Olasz nyelvoktatás. (Gallerani Bonaventura.) — 7.20: Rádióamatőrposta. — 7.55: Lóversenyeredmények. — 8.00: A Stefaniai—Hubay—Kerpely-trió hangversenye. — 9.15: A budapesti m. kir. állami gépgyár „Acélhang" dalegyesületének hangversenye M. Hír Sári zongoramüvésznő közremüködésével. Utána kb. 10.15: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: A Fejes szalonzenekar, az Ostende-jazz, továbbá Horváth Gyula és cigányzenekarának hangversenye az Ostende kávéházból.

BARCELONA. 2.00: Kétórás délutáni zene, a müsor derekán szinházi hírek. — 6.30: Rz Iberia-trió hangversenye. — 7.00: Tőzsdehírek után a hangverseny folytatása. — 10.05: Házi zenekar. — 11.05: Planas énekesnő hangversenye a házizenekarral együtt Schubert, Leoncavallo, Mendelssohn, Ketelbey, Schumann, Puccini és Delibes müveiből.

BERLIN. 2.55: Latin zene (gramofon). — 4.20: Szórakoztató zene. — 6.05: Dalok. — 7.00: Vidám dalok és kettősök. — 7.30: Zongorahangverseny — 8.30: „Krug Aktien 117" hangjáték. Utána hírek és tánczene. — 8.30: Régi és uj tánczene. — 9.30: Géczy Barnabás zenekarának szórakoztató zenéje.

FRANKFURT. 1.10 és 1.30: Gramofon. — 4.15: Közvetítés Stuttgartból.

NÁPOLY. 5.00: Zene, ének, szavalat. — 9.02: Hangverseny.

WIEN. 11.00: A Silving-négyes zenélése. — 3.15: Zenés ifjusági előadás. — 4.00: Délutáni hangverseny. — 5.00: A Pro Arte-négyes hangversenyének közvetitése.

Karcolatok a Népszerü Főiskolai Tantolyamról

A Népszerü Főiskolai Tanfolyam ez őszi ciklusának a kapunyitásáról irván, eszembe jut, hogy bizony tempora mutantor.

Valamikor a mi jeles Mikszáthunk arról panaszkodott, hogy a Nógrádi Lapok szerkesztőjének milyen nagy gondot okoz a szerkesztés, mert alig tudja összeszedni a lapnak a tartalmát. Mindenki szökik a szerkesztő elől, mikor közeleg a szombat. Ma megforditva van. A szerkesztés munkája lényegesen megváltozott. Amikor néha napján be-benézek a „Debreczen"-be, akkor azt látom, hogy a szerkesztő előtt egy óriási halom irás van és azután ő azon töri a fejét, hogy mit hogyan mellőzzön el, hogy a legkevesebb apprehenzió zuduljon a fejére. Mert ezek a mellőzött irások néha megelevenednek. Tudj' Isten, valahogy kinő a lábuk, megnő a fejük s a föld alól előterem a sértett és félretolt szerző és rekriminálja a maga jussát, mondván, hogy a közönség pont az ő cikke után vágyakozik leginkább.

Hát a Népszerü Főiskolai Tanfolyamról szóló cikket nem éri az ilyen mellőzés. A szerkesztőség érzi a Tanfolyam fontosságát és mindig készörömmel enged az ostromnak. Hiszen a közönség is várja már a hireket. Tudja, hogyha bekövetkezik az ősz és beborul az idő és a nagy természet elbujik előlünk, akkor jön a Népszerü Főiskolai Tanfolyam a maga ujabb és ujabb eseményeivel és aktualitásaival.

És a közönség lesi-várja a Tanfolyam hireit. Vajjon mi ujat, érdekeset hoz a Tanfolyam uj ciklusa. Kik az előadók? Közöttük van-e már, akit már évek óta meg szeretne hallgatni. Ilyenkor akadnak kinos meglepetések. Az óhajtott professzor ur meginf hiányzik. S azután megindulnak a találgatások. Nagyon el van foglalva, a nyári nagy tanulmányutjának az eredményeit szüri le most, nagyon el van foglalva a maga szakdolgaival és nem ér rá a népszerüsitésre. Elvégre az első dolog mégis csak a szaktudomány, meg a sok referatum. Avagy olyan dologról fogunk tőle hallani, amit még nem birt egészen befejezni és kikutatni. Hiszen a Tanfolyamon nemcsak közismert dolgokat hallunk uj köntösben, de a kutatás legujabb eredményeit is bemutatják, még pedig szakavatott, elsőrangu előadók, akik után igazodik a tudomány nemcsak hazánkban, hanem a külföldön is.

És a közönség megvigasztalódik. Ebben a ciklusban már nem hallhatjuk, no de — mondja egyik-másik jól értesült — egészen biztos forrásból mondhatom, hogy a jövő félévre vonatkozólag konkrét igéretet tett az illető profeszor és igy most már teljesen lehetetlen, hogy meg ne tartsa, amit igért.

Amint láthatjuk, a nagy közönséget már hónapokkal a megnyitás előtt foglalkoztatja a Tanfolyam ügye. Lesi-várja a hireket róla. No de tudja, hogy a dolog nem megy olyan könnyen.

Most már azonban beszámolhatunk arról, hogy az őszi ciklus előadásainak programmja már-már kialakult. És ha lesznek kinos meglepetések is, hogy egyik-másik név hiányozni fog a névsorból, a meglevő nevek és előadások bőven kárpótolják a közönséget, amely a mai nehéz megélhetési viszonyok között szinte gondjai elől menekszik a tudományos gondolatok közé, amely szórakoztatást és okulást szereznek mindnyájunknak.

(yk.)

„A testi fenyités a leventeoktatás egyik eszköze"

Rendkivül érdekes ítélettel felmentett a bíróság egy hivatalos hatalommal való visszaéléssel vádolt tanitót.

Kömpöc pusztán, múlt év október hó 20-án, levente-oktatás közben Mihályi Károly tanító, levente-oktató, — akinek a környékbeli leventékkel már igen sok kellemetlensége volt és csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudta köztük a fegyelmet fenntartani, oktatás közben rászólott az egyik renitenskedő leventére:

— Mi tesinálsz már megint, te lúdalpu?

A leventeszakasz erre kórusban zúgolódni kezdett. A tanító a leghangosabb felé lépett, aki most elkiálltotta magát:

— Három lépésre tőlem!

A tanító a fegyelmezetlen leventét arcul ütötte, mire az **rátámadt a leventeoktatóra, a földre teperte és tettleg többször bántalmazta.**

Az ügyészség Mihályi tanítót hivatalos hatalommal való visszaélés, a fiatalkoru leventét pedig hatóság tagja elleni erőszak címén helyezte vád alá. Az ügyet tegnap tárgyalta a kecskeméti törvényszék. A bíróság a leventeoktató tanítót a vád alól felmentette, a leventét pedig könnyü testisértésért egyhónapi fogházra itélte. A rendkivül érdekes indokolás kimondja, — hogy a büntetőtörvénykönyv 461 szakasza szerint **a leventeoktató nem közhivatalnok és nem tekinthető hatóság tagjának,** ezért nem hivatalos hatalommal való visszaélés, sem hatóság elleni erőszak nem forog fenn. — Kimondotta az indokolás azt is, hogy **a leventeoktató nem teljesitheti kötelességét testi fenyités nélkül,** mert a testifenyités a leventeoktatás egyik eszköze.

Az itéletet az ügyész és az elitélt megfellebbezte.

Izgalmas rablóüldözés közben a csendőrök lelőttek egy Csillag-börtönből nemrég kiszabadult rabot

Egy rovottmultu „órásmüvész", aki husz évig dolgozott a börtönben fából készült csodaóráján, kiakarta fosztani társával Tahitótfalu adópénztárát, de rajtavesztett.

Az elmult nyáron a budapesti vurstliban érdekes mutatványos jelent meg. Puskár József, akit egy csendőr meggyilkolásáért 20 évre itéltek, a börtön magányában egy órát készitett. Amikor kiszabadult, elhatározta, hogy ebből fog megélni. Bódét épitett fel a városligetben, amelybe valósággal özönlött a közönség. Puskár töviről-hegyére elmagyarázta a valóban csodálatos készitményü óra szerkezetét, amelynek minden porcikája fából volt és huszonáhrom nagy város pontos idejét mutatta.

Utána a közönség között egy füzetet árult, amely életleirását tartalmazta. A füzet elmondta Puskár multját, a csendőrgyilkosságot, a fegyházban töltött husz esztendőt, szabadulását, majd elmesélte, hogy Puskár szabadulása után felkereste édesanyja sirját és ott megfogadta, hogy becsületes életet fog élni, munkával keresi meg kenyerét. Ezért kéri a közönség pártfogását.

Hónapokig müködött Puskár József a városligetben, majd amikor ott kihasználta a konjunkturát, a népligeti mutatványos térre tette át müködése szinhelyét. Itt már nem ment olyan jól az üzlet. Puskár nem is sokat törődött a bódéval. Különösen, amikor az utóbbi hetekben összetalálkozott egy barátjával, Dávid Jenővel, akivel a Csillag-börtönben ismerkedett meg, ahol az is tizenkét esztendős büntetését töltötte.

Találkozásuk óta Puskár és Dávid állandóan együttjártak, tanácskoztak, majd egyszer eltüntek a Népligetből. Ott maradt a bódé elhagyatottan. Senki sem tudta, mi történt Puskárral, egészen mostanáig, amig megérkezett a tahitótfalui csendőrség jelentése Budapestre és egy mentőautó, amely átlőtt mellel hozta Puskárt a buda pesti rabkórházba.

Pár nappal ezelőtt a tahitótfalui csendőrjárőr szokott körutját végezte éjszaka a községben. A községháza mellett elhaladva észrevették, hogy a pénztárszobában zseblámpák fénye villan fel. A csendőrök körülfogták a házat és igyekeztek behatolni a pénztárszobába. A bent motoszkáló két ember azonban észrevette a csendőröket, lövöldözni kezdett, majd amikor a lövöldözéstől zürzavar keletkezett, a betörők felnyitották az ablakot, kiugrottak és futásnak eredtek.

A csendőrök utánairamodtak a két menekülőnek, akikre több lövést is adtak le. Egy utkanyarodónál valóságos tüzharc fejlődött ki a két betörő között. Mire a tüzharc befejeződött, a betörők közül az egyik véresen maradt az uton, a másiknak azonban nyoma veszett. A sebesült embert a csendőrök beszállitották a községházára, ahol az orvos első segélyben részesitette. Kimosta a mellén és lábán levő sebet, majd intézkedett, hogy beszállitsák Budapestre a rabkórházba.

A tahitótfalui csendőrség megtette jelentését a budapesti főkapitányságnak. Innen bizottság ment ki a kórházba, hogy kihallgassák a betörőt. A sulyosan sebesült ember csak rövid időre nyerte vissza eszméletét és ekkor elmondotta, hogy ő Puskár József, a Csillag-börtönből szabadult órásmüvész, betörőtársa pedig Dávid Jenő, szintén a szegedi fegyház egyik lakója. Elmondotta azt is, hogy szabadulása után tisztességes életet akart élni. Dávid beszélte rá, hogy próbálkozzanak betöréssel. Arra hivatkozott, hogy adót, a községházák pénztárában sok a pénz és ez a legjobb alkalom a betörésre. Engedett a csábitásnak és résztvett a tahitótfalui betörésben.

Vallomása után Puskár ismét el vesztette eszméletét és most életveszedelmes sebével fekszik a rabkórházban.

Telefon 156. o Prima száraz, bükk és tölgy o Telefon 156.
tüzifa hasábosan, orosz kőszén
bányakoksz telepen vagy hazaszállitva, legolcsóbb a
Debreceni Faipar és Faforgalmi Részv. Társ.-nál
Vágott fát leplombált zárkocsikban szállitunk.
Salétrom ucca 5. sz. **Salétrom ucca 5. sz.**

Augusztus

Csodálatos a nyár zenéje...
Ragyogó szép az égnek kékje.

A rét ezer-virágtól tarka;
... Lassan érik már a — Kadarka...

Kazlakban már a dus keresztek;
— Termést igérnek a gerezdek.

Búgnak a gépek, muzsikálnak...
... Hull, hull a magja a kalásznak.

Óh augusztus... te nyár zenéje;
— Beh szép, beh szép az égnek kékje!

RADVÁNYI SÁNDOR.

Gyászrovat

Hevesi Gyulát ma délelőtt temetik. Városszerte nagy részvétet keltett Hevesi Gyula, szénnagykereskedő tragikus halála. Az elhunyt hült tetemeit ma délelőtt 10 órakor temetik, az izr. temető halottasházából.

Dombi Sándorné szül. Gorzsás Mária életének 77-ik évében elhunyt. Temetése folyó hó 9-én délután 2 órakor lesz, Varga kert, Legányi u. 8. számu háztól, a ref. egyház szertartása szerint tartandó ima után, a Kossuth uccai temetőbe. A temetést Fehértói tem. váll. rendezi.

Puskás Ilonka életének 9. évében elhunyt. Temetése folyó hó 10-én dél után lesz, Debrecenből Nagylétára szállitva, a gör. kath. egyház szertartása szerin ttartandó beszentelés után, az ottani sirkertbe. A szállitást Fehértói tem. váll. rendezi.

Giesszer Péter, egyetemi altiszt, életének 40. évében elhunyt. Temetése folyó hó 9-én délután 3 órakor lesz, a Szent Anna uccai temető kápolnájából, a róm. kath. egyház szertartása szerint tartandó beszentelés után, a Szent Anna uccai temetőbe. A temetést Fehértói tem. váll. rendezi.

Bottka Bálint, életének negyedik évében elhunyt. Temetése folyó hó 9-én délután lesz, a Szent Anna uccai temető kápolnájából, a r. kath. egyház szertartása szerint tartandó beszentelés után, a Szent Anna uccai temetőbe. A temetést Fehértói tem. vállalata rendezi.

Özv. Sánta Jánosné szül. Pásti Julianna 63 éves korában elhunyt. Temetése folyó hó 9-én délután 2 órakor lesz, a Hatvan uccai temető halottasházától, a ref. egyház szertartása szerint. A temetést Gebauer K. és Társa tem. int. rendezi.

Köszönetnyilvánitás. Boldog emlékü édesanyám, özv. Pálffy Józsefné temetésén megjelent kedves rokonainknak, jó ismerőseinknek és barátainknak hálás köszönetünket nyilvánitjuk. Id. Pálffy József és családja.

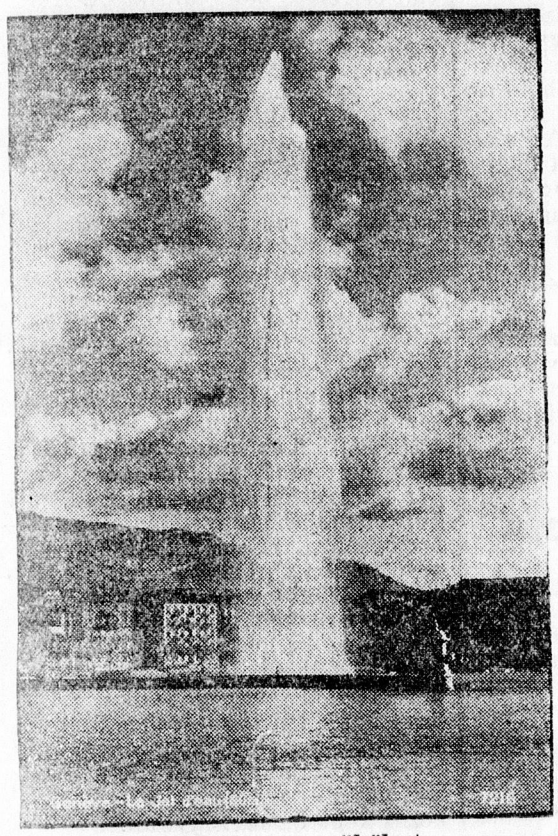
GENF

Genf, szeptember hó.

Mint valami tündérváros, ugy terül el a kékvizü Genfi, helyesebben szólva Léhman tó partján. Míg a tuloldalon határai a messzeségbe vesznek, addig itt az óriási tó összeszükül és a Mont-Blanc-hidon tul a patakocskává zsugorodott vizet magába szívja a város. Pompás paloták, gyönyörü parkok övezik a tópartot három oldalról, a jobboldal messzeségéből vakító fehérséggel csillog ide a Mont Blanc havas hegyóriása.

Békésen nyugodt temperamentumu polgárok lakják ezt a gyönyörü várost, akik alig vesznek tudomást arról, hogy a világ első parlamentje: a Népszövetség itt tartja üléseit és hogy egész sereg nemzetközi intézménynek ez a város a székhelye. *Pedig az 54 államot magába olvasztó Népszövetség delegáltjai, ezeknek kiséröi, a nemzetközi intézmények titkárságai és hivatalnokai tagadhatatlanul növelik ennek a városnak forgalmát és erősítik gazdasági vérkeringését.*

A genfi polgár közönyösségére a legjellemzőbb, hogy mikor megérkezésem után azonnal a Népszövetség ülései

A genfi nagy szökőkut.

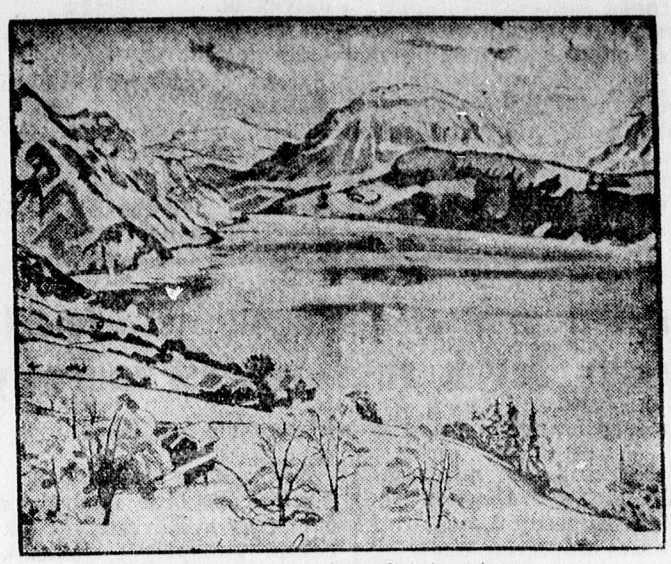
iránt érdeklődtem egy idősebb uri embertől, az azt felelte, hogy: „Hiszen *azok már végetértek!*" — noha a záró ülés csak két nap mulva következett be.

*

A hyperelegáns, óriási szállók a parton sorakoznak. A Népszövetség delegáltjainak csak kisebbik része lakik itt, legtöbbje a Reformációs teremmel szomszédos Victoria szállóban vett ki magának appartement-t, hogy így könnyen közelithessék meg a tanácskozó termet.

Az egész városban csak a Victoria szálló, illetve a Reformációs terem környéke, továbbá a nagy szállodák azok, amelyeknek a képéből észre lehet venni, hogy a Népszövetség itt ülésezik. A Victoria szálló előtti teret kötél-kordon övezi és *ezen belül csak igazolvánnyal ellátott érdekelteket eresztenek be a svájci testőrök.* A Victoria szálló kapuján át vonulnak be a delegáltak, valamint a sajtó képviselői, míg a közönség részére a másik oldalon, a Reformációs terem kapuján át van a bejárás.

A szállók tőlük telhetőleg igyekeznek a nemzetközi jelleget kidomborí-

Biró József: A négy Canton tava.

tani. *Jóformán minden ablakba kiakasztják egy-egy nemzet zászlóját, igy azután egy ilyen zászlóerdőbe öltöztetett hotel szép és szines látványt nyujt.* Végignéztem ezeket a parti szállodákat és a Hotel de la Paix egyik ablakában örömmel fedeztem fel *a piros-fehér-zöld lobogót.*

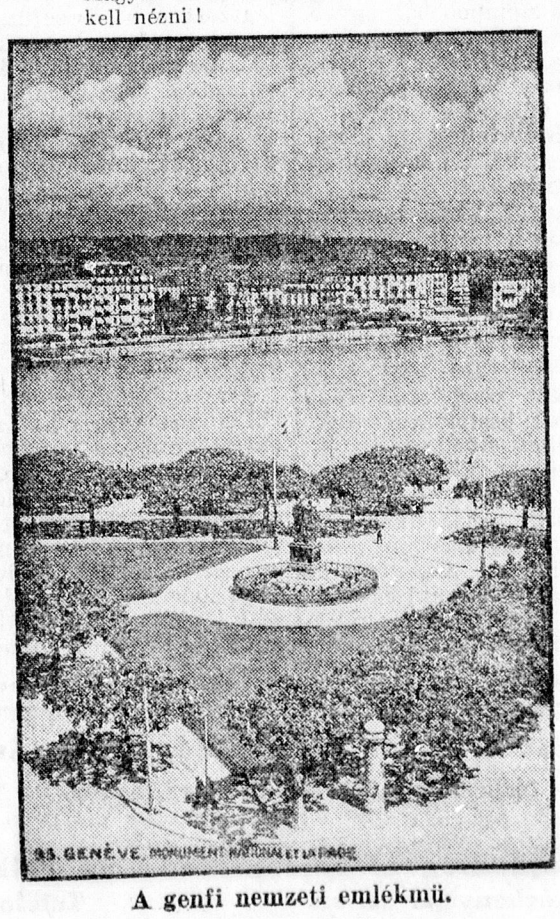
*

Átsétálok a Mont Blanc hidon. Egyszerre egy férfi ugrik elém és nyomtatott kártyát nyom a markomba. Elolvasom az irást; értem és mégsem értem. Hátranézek és ekkor kezdem megérteni a dolgot.

A hidon egy filmoperatőr helyezkedett el. Számitva arra, hogy a városban igen sok idegen tartózkodik, akik bizonyára szeretnék megörökítve látni azt a történelmi pillanatot, mikor a Népszövetség üléséről jönnek, boldog-boldogtalanról, aki a hidon áthaladt, filmfelvételt készitettek. A kártyán már most az állt, hogy a megfelelő számra való hivatkozással és két frank előleges beküldése mellett, az illető kap magáról hat filmfelvételt.

Mit tagadjam? Nem rendeltem meg a filmeket.

Már a berni pályaudvaron nagy és izléses plakátok tüntek a szemembe. „*Exposition d'art hongrois contemporain a Genéve.*" — hirdette a plakát. Magyar kiállitás Genfben! Ezt meg kell nézni!

A genfi nemzeti emlékmü.

A kiállitást tényleg megtekintettem és az a legmesszebbmenő várakozást is felülmulta. *Több mint félszáz magyar festő és 21 szobrász nagyszerü alkotásainak reprezentativ gyüjteménye ez a kiállitás.* A genfi müvészettörténeti muzeum első emeleti termei egy hónapig magyar tehetségek alkotásait tárják a világ elé.

A festmények és szobrok nagyrésze már szerepelt a budapesti tárlaton, de ettől függetlenül külön-külön és eléggé nem is lehetne e cikk keretében méltatni a magyar müvészeket. Mégis lehetetlen nem a legnagyobb elismerés hangján szólani *Batthyány* Gyula gróf színekben gazdag francia tárgyu képeiről, *Biró* József gyönyörü svájci tájképeiről, *Bosznay* István végtelen távlatokat felölelő „Alkony"-áról, *Csók* István három pompás remekéről. Izmos tehetség *Fényes* Adolf és sok jellegzetességet árul el *Frank* Frigyes párisi képe. Gazdag kollekcióval szerepel a kiállításon *Glatz* Oszkár és *Iványi* Grünvald, kinek különösen magyar vonatkozásu képei keltettek általános feltünést. *Nádler* Róbert Velencéből ad egy mesteri kivitelü képet. *Orbán*

A Brunswick emlékmü.

Dezső a komor hangulatok barátja. Kimagaslanak kifejező erő és színkeverés dolgában *Szőnyi* István képei és sokan gyönyörködnek *Zádor* István pompás portréjában.

Igen gazdag a rajz aquarell és metszetgyüjtemény. *Csánky* Dénes budapesti tárgyu rajzaival valóságos propagandát csinál a magyar fővárosnak, *mig Gáborjáni Szabó Kálmán fametszetei páratlanok a maguk nemében.* Szobrászaink is gyönyörü alkotásokkal szerepelnek a kiállításon, *Kisfaludy Stróbl, Pásztor* János, *Szentgyörgyi* István, *Zala* György stb. pompásabbnál pompásabb remekművekkel csillogtatják meg zseniális müvészetüket.

A svájci lapok nagy elismeréssel fogadták a magyar kiállitást. Kivétel nélkül hosszu cikkekben magasztalták a magyar müvészek képességeit. „*Minden jót kivánunk a magyar müvészeknek*" — irja a „Sváje" cimü nagy genfi lap —, *akik elhozták Genfbe plasztikus és a miénktől annyira különböző kifejező erejüknek és elképzeléseiknek tanubizonyságait.*" „*A magyar festészetet általában lirai vagy drámai elképzelés és nagy technikai*

ndás és érzék jellemzi" — írja ugyanezen lap a továbbiakban.

A kiállítást minden elismerést megérdemlő módon a népszövetségi magyar titkárság rendezte meg. *Éppen a legjobb időben — a népszövetségi ülésszak alatt — nyilt meg a kiállítás,* hogy a svájci közönségen kivül a Népszövetség képviselőinek szeme elé tárja a magyar kultura és művészet e nagyszerü megnyilatkozását.

•

A Népszövetség utolsó ülése minden nagyobb emoció vagy ünnepélyesség nélkül zajlott le. Egy óra alatt letárgyalták a költségvetést, azután *Guerreo* elnök pár udvarias szóval megköszönte a delegáltak megjelenését és a Népszövetség X. ülésszakát fél 12 órakor berekesztette.

Tíz perc mulva a nagy Reformációs terem már üres volt. Csak a svájci testőrök mászkáltak a padok között, összeszedték az elszórt papirokat, programmokat. A büffében is lassankint minden elcsendesedett, néhány hölgy vásárolt még az ott kiállított és méregdrága, a népszövetségi üléssel vonatkozásban lévő fényképekből.

Csak a sajtóosztályon mutatkozott még valami élénkség. Néhány ujságíró vitatkozott itt, a többiek irattáskájukba csomagolták okmányaikat. Egy kedves, fius arcu ujságírónő, a német ujságíróegyesület titkára cigarettázva állt a középen és nagyokat nevetett a többiek vitáján. Egy spanyol ujságíró rá is mordult, hogy ne nevetgéljen. *Schahrer,* a Népszövetség sajtóosztályának szimpatikus főnöke udvariasan bucsuzik a hirlapiróktól. Mindenkihez van egy kedves szava. Azután lassankint itt is csendes lesz minden.

A Victoria hotel elé egymásután gördülnek a pompás autók. A szolgák hada elegáns böröndöket pakol fel, azután felülnek a képviselők, ki maga, ki a feleségével és elhajtatnak.

Az utolsó aktus az, mikor tizenkét órakor a svájci gárdisták a rendőrök segitségével az immár kihalt térség cölöpeiről leoldozzák a kordont képező kötelet. Finita la commedia!

Dr Nyiri László.

Csütörtökön presbyteri gyülés lesz

A debreceni református egyház október hó 10-ik napján — csütörtökön — délután 3 órakor az egyház tanácstermében presbyteri gyülést tart. — Tárgyak:

1. Jelentés adományokról és hagyományokról.
2. Dr Fazakas József, Kovács Margit, B. Szücs Ferenc, Biky Károly dócziintézeti tanárok eskütétele, illetve beiktatása.
3. Jelentés a 16 uj elemi iskolai tanitói (tanitónői) állásnak kinevezés által történt betöltéséről.
4. Az uj tanitók (tanitónők)) beiktatása.
5. Szavazás egy zsinati lelkészi rendes tagsági helyre és egy egyházkerületi lelkészi jegyzői állásra.
6. Az egyeki missziói lelkészi állás ügye. Javaslat a lelkészi szolgálat ideiglenes ellátására.
7. A péterfiai egyházrész tanácsának jegyzőkönyve.
8. Jelentés a három uj egyházi körzetben a szervezkedés megindulásáról. — A homokkerti egyházi körzet bizottságának megválasztása.
9. A városi hatóság megkeresése a köztemető használatáról és a kötelező halottasházi ravatalozásról készitett szabályrendeletek tárgyában.
10. Az ispotályi egyházrész kérelme perselyen kivüli gyüjtés engedélyezése tárgyában.
11. Költözködési költségek ügye.
12. Az Országos Protestáns Sajtószövetség kérelme alapitó tagul belépés iránt.
13. Jelentés a Dóczi-intézeti internátus számadásának megvizsgálásáról.
14. Jelentés a Dóczi-intézeti iskolákban mutatkozó tulórák utalása tárgyában.
15. Jelentés a vallásoktatási beosztásról és tulórákról.
16. A gazdasági bizottság jelentést tesz a hátralékos haszonbérlőknek adott fizetési halasztási engedélyekről.
17. Az iskolaszék jelentése szabadságolásokról.
18. A jegyzőkönyvhitelesitők kijelölése.
19. Szele György lelkész jelentése segédlelkészváltozásról.
20. S. Szabó József presbyter lemondása, helyébe Kállay Kálmán pótpresbyter behivása.

A népjóléti miniszter elismerését fejezte ki a Kövesdy árvák ruhakiosztási ünnepélyéért

Az alapitványi birtokot jövedelmezőbbé kell tenni.

A népjóléti miniszter, mint alapitványi főfelügyeleti hatóság felülvizsgálta a Kövesdy János által létesitett összes alapitványokat. — Ezek közül kettő készpénzben volt letéve és ezek elértéktelenedtek. A harmadik 363 hold területü ingatlan, amely ma is sok árvát képes felruházni. A miniszteri felülvizsgálat is főleg erre az alapitványi birtokra vonatkozott.

A miniszter jóváhagyta, hogy a birtokot Bakóczy Jánosnak és Salánkynak adták bérbe. Magával a jövedelmezőséggel azonban nincs megelégedve a miniszter és azt kivánja, hogy a város megfelelő beruházási programot dolgozzon ki az ingatlan jövedelmezőbbé tétele érdekében. Az a véleménye a miniszternek, hogy a birtok nem hoz annyi jövedelemet, amennyit megfelelő beruházásokkal ki lehetne hozni abból.

Egyébként a város számadásait jóváhagyta. Elrendelte, hogy a jövedelem 3 százalékát évenként tartalékolják a tanyai birtokon szükségessé válható épitkezések céljára.

Elismerőleg nyilatkozik a miniszter arról a módról, mellyel évenként a Kövesdy árvák felruházási ünnepélyét rendezik. Azt irja, hogy ez az ünnepély mindenben megfelel annak a kegyeletnek, mellyel a város közönsége tartozik az alapitónak. A vallásos ünnepély keretében történő ruhakiosztás is találkozott a miniszter tetszésével.

Igen érdekes, hogy magáról a birtok nagyságáról különböző adatok forogtak közkézen. Igy például a birtok területe régi telekkönyvi kivonat szerint 365 hold és 650 négyszögöl. Ennyi van a régi kataszter szerint felvéve. Az alapitólevélben 342 hold és 654 négyszögöl a birtok. A miniszter most megállapitotta, hogy az ingatlan területe 363 hold és 1330 négyszögöl. — Ezzel szemben a telekkönyvi betétben 363 hold és 1130 négyszögöl az alapitványi birtok tényleges területe. Most aztán a város bekéri az alapitóleveleket és mindegyikre ezt a valóságnak is tényleg megfelelő területről szóló záradékot vezetik rá.

A társadalmi élet fejlesztése Debrecenben

Gróf Klebelsberg Kunó kultuszminiszterünk legutóbbi vasárnapi cikkében megállapitja, hogy nálunk, Magyaországon oly fejlettebb társadalmi élet nincsen, mely megfelelne annak a positiónak, melyet kulturális szempontból egyéb tekintetben elfoglalunk s megállapitja azt is, anélkül hogy részletekbe bocsátkoznék, hogy ez nagy hátrányunkra válik.

Kultuszminiszterünknek ez a megállapitása helytálló Debrecen városára nézve is.

Hogy a társadalmi élet hiányos voltának milyen hátrányai mutatkoznak s hogy miképen volna a társadalmi élet fejleszthető, s hogy erre mennyire szükség volna épen a jelen időkben, arról kivánok itt egyet-mást elmondani.

Kevésbé fejlett társadalmi életben az emberek, ösztönüknél fogva, egymás mellett élnek ugyan, — azonban főleg önmaguknak és önmagukért élnek. Egy igen kis részük érdeklődik ugyan közéleti ügyek iránt, a legnagyobb rész azonban tökéletesen megelégszik azzal, hogy a saját anyagi és családi ügyeivel törődik csak, s abban a hitben él, hogy ez igy teljesen jól és rendben van s hogy egy más életmód reánézve előnyt nem jelentene. Pedig az ily gondolkozás feltétlenül téves, mert számitáson kivül hagyja azt az igazságot hogy az egyén helyzete általában véve a legszorosabb összefüggésben van annak a társadalomnak a helyzetével, melyben az illető él, annak javulásával vagy romlásával együtt javul illetve romlik az egyén helyzete is. A legritkábban előforduló kivétel az, mikor ez nem igy történik. — Miután pedig a társadalmi élet fejlesztése a leghatékonyabb módja annak, hogy a társadalom kulturális és anyagi viszonyai javuljanak, ugy az egyénnek, mint az összeségnek érdeke az hogy a társadalmi élet fejlettebb legyen.

A társadalmi élet fejlesztése körül a kormány, a hatóság alig tehet valamit, ezt magának a társadalomnak kell végeznie, de maga a társadalom, az a millió és millió gondolkozó fő, valósággal csodákat müvelni képes, ha megmozdul s ha minden egyes tagja kiveszi részét a küzdelemből; egy oly kis részt csak, mely reánézve áldozattal és munkával alig jár, mely inkább csak készséget mint tettet követel tőle.

A társadalmi élet fejlesztésének leghatékonyabb módja egyesületek — elsősorban kulturegyesületek létesitése. Egyesületi élet tekintetében nemzetünk ugyan elmaradt, nem vette komolyan Széchenyi István előrelátó bölcs tanitásait. Ami egyesületeink vannak, azok inkább csak keretek, anélkül, hogy tartalommal megtölteni tudnánk őket. Egy kulturegyesület célkitüzésének ma egészen odáig kell terjednie, hogy valósággal népnevelő hatása legyen, hogy népünk kulturnivóját egész nagy általánosságban emelni tudja. Ennek az általános kulturnivónak az emelése pedig ugyszólván életszükséglet ma reánknézve, mert eredményes munka kifejtéséhez a müveltségnek bizonyos foka megkivántatik. Enélkül, a mostaninál jóval eredményesebb munkateljesitmény nélkül sem a szellemi munkás, sem a kereskedő, sem az iparos, sem a földmüves nem képes boldogulni abban a rettenetes versenyben, a külföldnek abban a határtalan erő feszitésében, melynek bénitó, lenyügöző hatásait már is a legkülönfélébb alakban érezzük. Amerika tulsulya arra kényszeriti az európai államokat is, hogy amerikai szellemben dolgozzanak s nekünk is képessé kell tenni magunkat arra, hogy ezt a tempót felvehessük mielőtt teljesen tönkretenne bennünket. Az általános kulturnivó emelése nélkül e versennyel megbirkózni képtelenek vagyunk.

A városi intelligens elemre vár a feladat, hogy ezt a kulturtörekvést megvalósitsa. Ez önmaga s nemzete iránti kötelessége. Önmaga iránti kötelessége azért, mert ott, ahol a nép nyomorog, az intelligens elem élete is sulyosabb, de meg azért is, mert ha az irányitást, a vezetést nem magának tartja meg, ez tapasztalat szerint oly kezekbe kerül rendszerint, melyek a népet egyenesen az intelligens elem ellen vezetik.

Hogy milyennek kell lennie a kulturegyesületnek, hogy nagy feladatának megfelelni képes legyen, ennek elmondására, szives engedelmével, egy közeli időben visszatérni fogok.

Nagy Imre,
nyug. jegybank főtisztv.

Szénszükségletét

legjobb minőségben és legolcsóbb áron

Schuschitzky János és Tsa

cégnél (**Ferenc József ut 22/24. Telefon 12-48, 12-62 sz.**) szerezheti be.

Salgótarjáni, borsodi és porosz fütőszén és koksz.

Minden gazda értékesitheti tejét,

minden fogyasztó fedezheti szükségletét.

Hajdumegyei Tejértékesitő Szövetkezet
Széchenyi u. 48. sz. Telefon 282.

Weisz kelmefestő
Arany János-u. 7.
fest, tisztit.
Gyászruhákat 24 óra alatt festek.

SZINHÁZ ÉS MOZI

CSOKONAI SZINHÁZ MÜSORA:

Október 9., szerda: **Agglegény apa.** C) bérlet, 2.
Október 10., csütörtök: **Agglegény apa.** D) bérlet, 2.
Október 11., péntek: **Orpeus a pokolban.**
Október 12., szombat: **Orpeus a pokolban.**

Szinházi iroda hirei:

Agglegény apa

Ma, szerdán este C) bérletben, harmadszor, holnap, csütörtökön D) bérletben kerül szinre a hatalmas sikert aratott vigjáték ujdonság, a premier ragyogó szereposztásában.

Ma délután 3 órai kezdettel, olcsó helyáru, ifjusági előadásul, Strauss örökszépségü daljátéka, a

Cigánybáró

kerül szinre, K. Voith Ilonka operaénekesnő vendégfellépésével. Az iskolai tanulóifjuság által ki nem váltott jegyek a szinház jegypénztáránál válthatók egész nap, szerdára és csütörtökre is, mikor a

CIGÁNYBÁRÓ

előadását ugyancsak 3 órai kezdettel megismétlik.

A **Cigánybáró** előadásaira a legdrágább hely 1.60 fillér.

Mindkét délutáni ifjusági előadáson fellép K. Voith Ilonka és a megnyitó diszelőadáson óriási sikert aratott énekes együttes.

A **toborzó táncot** szerdán és csütörtökön délután Ferenczy Marien és Tihanyi Jutka táncolják a balettkarral.

Ki nem fogy a kacagásból, ha megnézi az

AGGLEGÉNY APA

remek előadását.

Tiz nagyszerü szinész müvészi játékát élvezheti 3 felvonáson át az

AGGLEGÉNY APA

mai és holnapi előadásán.

Orfeusz a pokolban

Offenbach bübájos melódiái csendülnek fel ismét péntek és szombat este a Csokonai szinházban, mikor is az „Orfeusz a pokolban" reprizével áldoz a szinház a klasszikus operett-zene kultuszának. A halhatatlan remekmü előadásán a társulat majdnem valamennyi tagja részt vesz. Jegyek már válthatók.

Mozgószinházak müsorai.

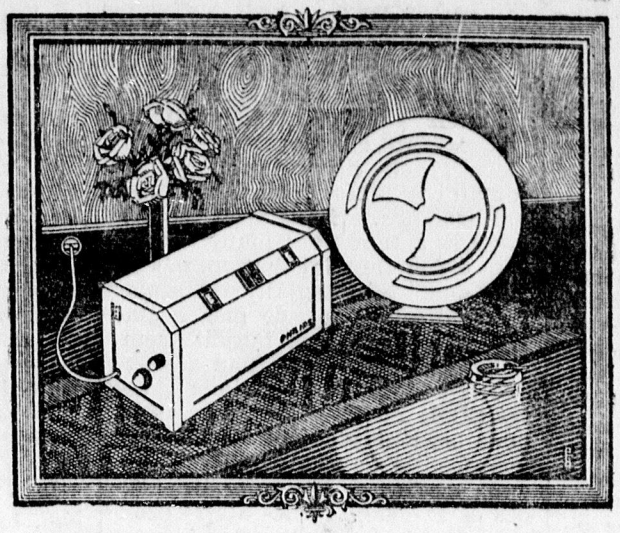
Uránia:

Szerda, csütörtök. Okt. 9. és 10.
Két attrakció! Egy előadásban!
ÓCEÁN PARANCSA.
Dráma a tengeren, 9 felvonásban.
Főszereplők:
Jaqueline Logan, a „Királyok királya" főszereplője és **Richard Arlen.**
Megelőzi:
A DIVAT ÖRÜLET.
(Mire vezet a divathóbort?)
Társadalmi dráma, 7 felvonásban.
Főszereplő: **Claire Windson.**

Vigszinház:

Szerda, csütörtök. Okt. 9. és 10.
Két attrakció! Egy előadásban!
Kizárólag csak 16 éven felüliek nézhetik meg.
LONDONI ÉJSZAKÁK.
(A világváros fertője.)
Bünügyi dráma, 8 felvonásban.
Főszereplők:
Jack Trevor, Madel Paulton, Llac Lagen és Szöreghy Gyula.
Megelőzi:
TETEMREHIVÁS.
Társadalmi dráma, 8 felvonásban.
Főszereplők:
Dorothy Revier (Hollywood legszebb asszonya) és **Tom Moore.**
Péntektől, **Apollóban:** „A hontalan hős". (Biró Lajos regénye nyomán.) Emil Janinngs, Everlyn Brent s William Powel. Megelőzi: „Az asszony-szeliditő", Adolphe Menjouval. — **Vigszinházban:** Mikszáth Kálmán és Harsányi Zs. diadalmas szinjátéka: „A Noszty fiu esete Tóth Marival". Evelyn Holt, Ivor Novello, Székely Ibolya és Verebes Ernő. — **Urániában:** A legujabb Rin-Tin-Tin filmattrakció: „A farkasok fia és Michigan gyermeke". (Az arany és a szerelem játéka.) Conrád Nagel és Renée Adorée.

„Meteorban" szerdán: Csak felnőtteknek! **„Ketten a lejtőn"** világvárosi történet 7 felvonásban. Norma Shearer és Gven Lee-vel és **„A sátán legényei"** vadnyugati történet 6 felvonásban. Tim Mc-Coy-al és a **Debreceni Dalosverseny összes felvételei.** Előadások: 6 és 8 órakor.

Ha most szerez be először rádiót

Tegye megfontolás tárgyává, hogy csak a legjobbat és legelterjedtebbet szabad megvenni.

Az uj Philips „Modern vevő **2514**" az, mely ennek a követelménynek megfelel. Telepek nélkül, közvetlenül a váltóáramu hálózatból működik és amit nyujt, az tökéletes.

Az adóállomások gazdag és változatos müsorából ragyogó hangtisztasággal szólaltatja meg azt, amit hallani vágyunk.

Hallgassa meg még ma! Minden rádiókereskedő szivesen bemutatja és nyujt bővebb felvilágositást.

PHILIPS
Modern vevö
2514
ÁRA: P 520.–

29 pályázat a katonai épületek kijavitására

A debreceni katonai épületeket, kaszárnyákat, a közrendészeti kórházat a város a saját költségén tartja rendben. Erre a célra a közgyülés annak idején 500 ezer pengőt szavazott meg. Miután ezt a határozatot a miniszter is jóváhagyta, meghirdették a versenytárgyalást.

Nem kevesebb, mint 29 pályázatot adtak be a munkákra. Ezek közül egyetlen egy volt generálajánlat, még pedig a Tóth és Sebestyéné, a másik 28 pályázó részletmunkákra tett ajánlatokat.

Borsos József müszaki tanácsos elnöklése mellett tegnap délelőtt bontották fel az ajánlatokat a városháza tanácstermében. Az összes ajánlatokat átszámitás végett kiadták a számvevőségnek és ha ez munkájával elkészül, a polgármester elé terjesztik, hogy döntsön, kinek adják ki a munkát.

Az egész számitást és döntést a lehető leghamarabb megejtik, — mert a munka nagyon sürgős, különösen abból a szempontból, hogy a sok-sok kisembernek még az ősszel munkát adhassanak és kenyeret a még több munkásnak és családjának. Már a jövő héten meg akarja kezdetni dr Vásáry István polgármester a munkát, hogy az ősszel be is fejezhessék.

x Városunk leghiresebb ruhafestője és vegytisztitója, Biró Bika-udvar, — aranyérmekkel kitüntetve.

Villanyondolálás mosható, tartós hullámok, gyógyhab fejmosás viz és szappan nélkül. **Parókakészités. Müvészi hajmunkák** a legujabb párisi módszer szerint. Hajfestés minden árnyalatban a **Komáromi-szalonban** József kir. herceg-ucca 3. Arany Bika fürdő előtt.

China vasbor
vérszegénységnél és étvágytalanságnál kitünően bevált házi szer.
Félliteres üveg 2·50 P.
Kapható: a készitő
Grósz Nagy Ferenc
gyógyszertárában.
Szinház mellett.

Közérdekü levelek

A Török Bálint és a Boldogfalva uccai lakosok panassza.

B. lapjának egyik közelebbi számában ékes szavakkal megvoltak énekelve a Vörösmarty- és a Barna uccai állapotok. Ez ismertetés azonban két hiányosságban leledzik. Ugyanis mikor a bacillusról beszél, csak a járművek által felvert porban kitenyésztettekről emlékezik meg és teljesen negligálja azokat, amelyek eső után a számtalan hepe-hupás mélyedésben, az ottani zöldesszinü pocsolyákban fakadnak. Pedig ezek is a pocsolyák hol gyorsabb, hol lassubb száradásának folyamata alatt, — éppen olyan mértékben és tempóban szaporodnak mint a porbacillusok. Mindkét fajta társaság északi és nyúgati irányban találkozik a Török Bálint és a Boldogfalva uccákon, — teljesen azonos körülmények között kitenyésztett fajrokonokkal, aztán egyesült erővel terjednek tovább, bizonyára nem kímélve meg a közel eső fő uccát sem.

A múltkori panaszos levelet tehát nemcsak a pocsolya-bacillusok hanem a szomszédos Török Bálint és a Boldogfalva uccák tekintetében is ki kell egészítenünk. Mert hiába bürkolnák ki a város a főuccához legközelebb eső két uccát, ha a bürkolást a szomszédos két uccára is ki nem terjeszti, úgy a két fajta bacillus-társaság ezen a környéken vigan tovább fog tenyészni. A négy szomszédos ucca egyébiránt a világítás tekintetében is teljesen harmóniában van egymással, — mint a burkolatlan állapottal. — Felkérjük az illető köröket, vegyenek maguknak időt és fáradjanak el ezekbe az uccákba és személyesen győződjenek meg állitásaink valódiságáról.

Szükségesnek tartottuk, hogy a multkori túlszerénven leirt állapot megdöbbentő ázsiai voltának hathatósabb illusztrálása céljából a helyzetképet kellőleg kiegészitsük.

Megjegyezni kívánom még azt is, hogy amikor a nagy fagy miatt kipusztult fákat a városi kertészet kivágatta, sok helyen a járdát is fel kellett bontani. A fákat már régen elárverezték, de az senkinek sem jut eszébe, hogy a járdákat helyre is kellene állitani s nem törődnek vele, ha az ember a nagy világitás mellett akár a nyakát is kitöri.

(Aláirás).

Családi lakóház telepet létesitsünk

A „Kansz." vezetősége és minden lakó figyelmébe!

Szeptember hó 22-én mint állami nyugdijas és mint lakó is megjelentem a „Kansz." helybeli vezetősége által összehivott taggyülésen, mely hivatva volt állástfoglalni a lakások felszabaditásával szemben. Sajnálattal láttam, hogy ez a rendkivül fontos kérdés nem érdekelte a lakókat, m. p. sem a „Kansz" lakó tagjait, sem a magántisztiselő lakót, de még a „lakók egyesületé"-nek tagjait sem. Lehettünk vagy hatvanan s ezeknek legalább felerésze olyan „közszolgálati alkalmazott" volt, akik mint „háztulajdonosok" a lakások felszabaditásának hivei voltak. Nagyon meglepett ez a gyér érdeklődés és az egész gyülés alatt azon gondolkoztam, miért van ez igy. — Sokféle gondolat kergeti egymást ilyenkor. Azt hittem kezdetben, hogy a mai sulyos anyagi viszonyokkal küzdő közszolgálati alkalmazott annyira el van fásulva, hogy már ilyesmivel sem törődik; pedig itt az ő bőréről van szó s nem „babra" megy a játék! Megjelent itt a „háziurak" egyesületének elnöksége, s a „Kansz" vezetőség engedélyével eladásában rámutatott arra „ha szabad lesz a lakásfelmondás, akkor olcsóbb lesz a lakás, most is 700 lakás áll üresen, amit nem tud a gazda kiadni". De hogy miért, azt nem volt szives az elnök ur megmondani? Ne vegye tőlem rossz néven igen t. Elnök ur! ha én megmondon ezt amit Ön elfelejtett: azért nem adták ki a lakást a tulajdonosok, mert a bérbe venni szándékozóknak nem állott módjában megadna a nem modern 2 szobás, konyhás, speizos lakásért a havi 100—120 pengő bért, még pedig azért, mert az egész ingatag alapon álló keresete legfeljebb 160—180 pengőt tesz ki havonként. Egy közepes nyugdijjal biró közszolgálati alkalmazottnak a lakbér nyugdija 150—200 pengő közt van negyedévenként. De más oka is van még, ez pedig az, ha több gyerekes család szeretné a lakást kivenni, annak se adják ki, mert hát sok a „rajkó"; egyszóval igy harcolnak a háziurak az „egyke" ellen.

A házigazdák egyesülete itteni vezetősége azt kérte többek között a népjóléti miniszter urtól, hogy engedje meg a lakbérek oly formán való emelését, hogy havonként és szobánként csekély 10 pengővel emelhessék a bért vagyis 2 szobásnál évi 240 P, 3 szobásnál 360 P-vel. Hisz első látszatra nem sok ez, de miből fizesse ezt az a szerencsétlen lakó? mikor alig tud legtöbbje megélni. Ebből is láthatják a lakók, hogy bizony elkellett volna menni arra a gyülésre.

Még volna egy kis mondani valóm, ha az igen tisztelt Szerkesztőség szives lesz nekem egy kis helyet adni b. lapjában:

Mindazok a háztulajdonosok, akik a korona romlás előtt vettek házat, azoknak a vagyona valorizálódott s ha még volt rajta amortizációs koronakölcsön, azt romló papir koronával szépen kifizették. Mit szóljon az olyan, aki 4—5000 korona készpénzét — mint jelen sorok szerény irója is tette — hadikölcsön jegyzésre forditotta. A hadikölcsön nem lesz valorizálva, talán soha! Kamatot sem kap. Hát ő mit csináljon, hogy az igy ért veszteségét behozza. — Az államkincstárt nem perelheti a kamatokért, a tőkéért még kevésbbé. A fixfizetésü ember nem hárithatja át az élet drágulását a kenyéradójára, hiába kér fizetésemelést, nem kap; mert rosszul megy mindenkinek, gazdának, kereskedőnek és iparosnak is egyaránt.

Miért legyen kivétel a háziur? Örüljön, hogy sikerült átmenteni ezen a világégésen a vagyonát. Nyugodjon bele egyelőre a megváltozhatatlanba. Hisz hogy ugymondjam már most is valorizálva kapja a lakbérét.

A „Kansz" vezetőségének szives figyelmébe ajánlom a segités egyetlen lehetőségét:

Mozgalmat kell inditani, hogy az állam és más közhatóságok, valamint bankok a saját alkalmazottai részére családi lakóház telepet létesitsen, s az egy bizonyos idő multán az alkalmazott tulajdonába jusson. Hogy ez mi módon történjék, az egy ilyen cikk keretében nem mondható el. De kijelentem, a megvalósitásra van mód, csak egy kis megértő jóakaratra van szükség.

Németország, valamint Ausztria — különösen Bécs — jó példát mutat erre. A Bausparcasse de Gemeinschaft der Freunde Luwigoburg Württ-ben 4 és fél év alatt 6453 családi lakóházat létesitett 97.4/10 millió Márka értékben. A „Deutsche Bauspar A. G." Berlin W. 8. szintén családi lakóházak épitésével foglalkozik, eddig szintén cca 5—6000 családi lakóházat épitett s épitenek most is 4 százalékos kamat- és életbiztositás mellett. A m. kir. Belügyminiszter ur a budapesti rendőrség személyzete részére most épittet lakóház telepet. — Ha ezt lehet igy, miért nem lehet vidéki nagy városokban is épiteni? A bankok nem adnak pénzt amortizációs kölcsönre, mert mióta áttértek az áruüzletre, azóta nem jut pénz házra, — kell a buza, rozs, árpa és tengeri vásárlásra, meg gyárak financirozására; innen gyorsabban visszakapják a tőkét s mivel többször megforgatják, órási nyeresége van a bankoknak és horribilis fizetése a bankok vezéreinek, mint az a fővárosban a kereseti és jövedelemadó bevallásánál ki is derült.

Jól tudom, a háziurak helyi egyesülete válaszolni fog erre az irásomra, különösen a lakások olcsóságára való tekintettel, de bejelentem jó előre, hogy ez utolsó szavam ebben az ügyben, — mert meggyőződtem arról, hogy a lakások ára az általam emlitett árnivón áll s az ujonnan épült palotákban ezt meg is haladja; ami a mai kamatviszonyokat tekintve érthető is.

K. nyugdijas.

SZERENCSÉTLENÜL JÁRT EGY FRANCIA HAJÓ A FÖLDKÖZI TENGEREN.

Génua, október 8. A Cagliariba igyekvő Duce hajó parancsnoka szikratávíratot fogott fel, amely szerint az északi szélesség 38 foka és a keleti hosszúság 20 foka között egy francia hajó szerencsétlenül járt.

Mikor a háznál eladó lyány van

Suba János nem volt az utólsó gazda a faluban, mégis a legegyszerübb, a legszürkébb emberek közül való. Legény korában is csak hallott a többiek verekedéséről, azonban soha nem volt közöttük. Nem zavarta az alszög meg a felszög legényeinek örökös, elfojtott harca. Ha ez a harc fel is lángolt s ott maradt egy két legény bevert koponyával a keréknyomon, azt mondta rá a megszokott modorával: igy kellett neki! Pedig volt vagy 30 köblös földje, még pedig a javából. De mert nagyon ennek a 30 hold bogárhátu, napsütötte, kenyértermő rögnek élt, soha sem vegyült hangja a kocsmák duhajkodó zürzavarába, még csak a szomszéd asszonyok nyelveskedése elől is becsukta a pitarajtót. Alig ért az élet deléhez, egyszer azt vette észre, hogy az oldala mellett ott van egy dolgos kezü, kacagó ajku, napraforgó szemü, szorgalmas leány. Ugy nőtt fel a dolgos életben, hogy senki észre sem vette a házban. De annál inkább észrevették a fölszög legényei, kik közül nem egy vélte, hogy a Juliska szép nótái neki szólnak. Mikor ugy nótázáson kapta a sudár termetü, nótás ajku leányát János gazda, csak mondta az asszonynak: Ni Teresi anyja, nyől ez a leány!

— Nyől-e?! — kerepel vissza az asszony, bizony nem is dugom én véka alá a lelkem virágomat!!

Ilyenkor Julis arcát egészséges pirosság festette be. A felcseperedő Julis János gazda életmódján is lökött egyet. Le-lejárogatott a pincébe s mindig akadt ott valami tennivalója. Azelőtt is ellejárogatott, de most, ha feljött, csak eldudorászta tevés-vevés közben:

Nemcsak az a gazda,
Kinek hat ökre van,
Hanem ihaj-csuhaj az is gazda,
Kinek szép lánya van.

Az anyjuk mosolygott ezen, Juliska pedig még jobban belétemette piruló arcát a dologba.

Suba János uram kezdett másképpen gondolkozni. Tele volt a keble szeretettel viruló lánya iránt, no meg jókora büszkeséggel. Gazdaságán kivül egyéb gondok is bántották. Fejében motoszkált az, mi lesz, ha a sok deli legény közül valamelyik leánykérőt küld. Valahányszor nyilott a kis kapu, nagyot dobbant a szive. Most jön, valaki jön, bizonyára a ház virágáért. Mert volt ugyan a faluban még egy leány, aki ugyan gazdagabb volt, de nem derekabb, nem szebb az övénél. Vajjon a Tőkés komámé, vagy az én jányom kerül-e előbb főkötő alá.

Este, ha a dolgát végezte, beült az asztal mellé, Pipázgatott. Rákönyökölt az asztalra s törte a fejét, mi lesz, ha jön a legény. Körülötte sürgött-forgott a fehérnép, de ő mit se törődött velük. Elképzelte magában százféleképpen. Hogy lesz, mit is mond majd az elsőnek?

Mikor ágyba tértek, csak forgolódik. Az asszony is. Jókora idő után oda is szól a hitestársának:

— Te anyja, mi is lenne, ha ezir a jányír elgyünne mán az a Sándor, vagy ki, mit tudom én?

Az asszony is köhint, forog; éppen erre készült ő is.

— Mi lenne?!.... Hát azt csak bizd rám, apja, majd elintézem én....

Nem kellett sokáig várni. A rózsa kinyilt, a szerelem teljes virágában illatozott. Juliska is csak beszoritotta a szemét az ilyen beszédre s meg nem szólalt volna pedig a szive majd kingrott.

Jött a koma. Éppen lucernát vitt János gazda jókora villával. Jött a koma. Akkurát körülnézdegélve jött befelé az udvaron. A Sajó kutya is nagyot nézett a ház héjja alól az ünneplő gunyás komára. Dehogy vakkantotta volna el magát. János gazda ugyan figyelmes lett az ajtónyilásra, de csak megbujt a villa mögé s szaporázta lépéseit, az istállónak tartva.

Már a Teresi néni együtt köszönt a komával:

— Aggyon Isten, komám uram, kerüljik beljebb. Te János, hallod-e te János, gyere mán, látod-e ki van itt, te János..... Tessék szomszéd ur! ....János te, gyere mán!.... Tessék erre ni, beljebb kerülni!....

János gazda erre a nagy vijjongásra ugy odaállitotta nyelével lefelé a nagy villa lucernát az istállóajtóhoz, mint egy nagy bokrétát. Megsodorintotta bajszát, köhintett vagy kettőt s megindult. Tudta, mi lesz. Összefolyt előtte a világ. Összezavarodott minden eddig tervezett válasz.

Beszélgetnek s Juliska ott szipákol a bubos padkáján. A koma nem sokáig hagyta, belekezdett a leánykérésbe. Mondta, mondta.... János gazda törülgette a bajuszát, Teresi néni a szemét s köhintéssel nyelte el a fojtogató, felcsukló sirást. Hát mégis csak itt van a leány-kérő, a koma.

....Ha tehát a tisztességben, dologban duskáló komáék is ugy gondolják.....

Juliska már szaporázva pityergett, az anyjuk is kereste már a köténye száraz csücskét, mikor ott állt a koma, elmondván meg nem értett mondókáját, várta a választ.

Összenéz János gazda Teresivel, odanyujtja munkától kérges, jó meleg kezét a komának. Mondana ő is valamit, de csak annyit tud:

— Hát oda adjuk, hát oda.... Mért ne adnánk oda!?....

Teresi néni összeborulva zokogja Juliska nyakába:

— Lelkem, virágom, édes, egyetlen gyermekem!.....

Somorjai László

Ne engedjük elpusztulni a régi magyar vasuti mozdonyokat és szerelvényeket

Mint minden közérdekü akció előtt ugy ezuttal is egy csomó pénzt kellene kérnem elsősorban is az olvasóközönségtől. De most ez nem megy olyan könnyen, azért csak egy kis jóakaratu propagandát kérek, még pedig gondolatban, szóban és irásban.

A vasút áldásos voltát az összeberiségre vonatkozólag mindnyájan tudjuk. Utazásaink alatt, a vakációra szánt időnek nem egy gyönyörködtető óráját töltöttük a vasúti kocsi ablaka előtt. Fogadok rá, hogy ez még a mozinál is szebb. Vagy hányszor volt kényelmünkre az étkező- és hálókocsi. Akit jó sorsa a külföldi expresszek utasává tett, annak még az emlékezés percei sem lesznek kellemetlenek.

Bár a magyar vasútak elsőrendüek, a magyar vasutas lelkiismeretessége pedig egyszerűen közmondássá lett, mégis a külországokkal való könnyü közlekedés lehetősége az, ami a vasútat mindenki előtt rokonszenvessé és nélkülözhetetlenné teszi.

Azután meg mi kulturállam is volnánk, erőnkön felül áldozunk a kulturára abban a bizonyos reményben, hogy a visszacsatolt részek lakosságával fogjuk kiegészíthetni a széles vonaluan kiépített nagyszerű kulturkereteket.

Most azonban előbb váltsunk egy menettérti jegyet a képzelet expresszvonatjára, utazzunk át a nyugati államokon tul egészen Amerika tulsó feléig és gyakorolva azon jogunkat, hogy a körutazási jegyünk érvényességének tartama alatt bárhol leszállhatunk a vonatról és megszakithatjuk az utazást — mint minden iránt fogékony globetrotterekhez illik, nézzünk sorba a müvelt nyugat vasuti muzeumait. Szándékosan nem nevezem most „közlekedési" muzeumnak. Minden valamire való nagyobb városban van ilyen. Például a washingtoni állami muzeum, amelyben a „Lion of Stourbridge" 1828-ból való és egy „John Bull" (helyesebben „De Witt Clinton") nevü 1831-ből származó lokomotiv van elhelyezve, teljes — négy egykoru vasúti kocsiból álló — szerelvényével együtt. A gőzparipákat — még a mai nevük is „The Iron Horse" — akkoriban még John Bull országából kapták a yankeek.

Bostonban a mult évben „tettek el" egy egész vonatot, amely 1875 óta bonyolította le ott a személyforgalmat. (És ez a tipus Uncle Sam szerint már veteránnak számit.)

Anglia — a vasút hazája! Hasábokon keresztül lehetne felsorolni a városokat és a bennük levő gyüjteményeket, a vasúti és vasútbarát clubbokat. Ahol nemcsak a kis gyermekek, hanem a nagy gyermekek is játszanak miniatür, törpe, kis és középnagyságu mozdonyokkal és vonatokkal. Ami jórészt megint csak az ország ipari készségének az eredménye. A legtöbb földbirtokosnak van kisvasútja, ha csak néhány kilométernyi is, tehát „külön vonatja" is van. Egy mozdony két kocsival, amelyben vagy a családjával, vagy a vendégeivel utazza körül és mutogatja meg a birtokát, parkjait. (Csonkaországunkban is van néhány ilyen „magánvasut" tulajdonos; még az „Angol-parkban" is van; de az összest elszámlálhatnánk az ujjainkon.)

London, Newcastle, Darlington stb. főpályaudvarain faragott kőből való talapzaton megrögzítve vannak kiállítva Stephenson első lokomotivjai. Rendszerint rájukszabott ponyvatakaróval behuzva, hogy a ködös levegő rozsdásító hatásától megóvják, csak ünnepélyes alkalmakra veszik le a takarót (amikor is akkurátus göngyölegben helyezik el az első kerekek közé).

Megható gondoskodással őrizik a 100—120 éves masinákat, szeriális feltalálóik gyermekeit és ezeknek nem egyike olyan jó karban van, hogy bármelyik pillanatban befüthető volna. Amint a centennáris évben — 1925-ben — meg is történt.

Azért a kontinensen sem hanyagolták el a muzeális megőrzésnek ezt a fajtáját. És hogy mindenek között a legrégibbet említsük — vitéz pattantyus kapitány úr Cugnot 1769-es mintáju gőzmozdonya — ugyis mint első, sinnélküli jármü — ott áll ma is a „Conservatoire des arts et des metiers"-ben Párisban.

A berlini „Verkehrs und Baumuzeum", még inkább a müncheni „Deutsches Museum" szintén sok eredeti példánnyal dicsekszik. Ez utóbbiban van Stephenson „Rocket"-jének és a „Puffing Billy"-nek hangyaszorgalommal reprodukált eredeti nagyságu mintája. Még a kazánfal külső lécburkolatán levő törés is milimeternyi pontossággal utánozva.

Rómában a „Museo genio e militare"-ban áll a pápa udvari vonatja; még pedig az, amelyet 1858-ban III. Napoleon készittetett ajándékba IX. Pius pápának. A különvonat három termeskocsiból áll; két kisebb kéttengelyü kocsi; ezek egyikét mindig a vonat végére kapcsolták. Szekrény része nyilt terranszként épült, az egész kocsi egy kis „Sala di Benedicione". Középül emelvényen baldachineum alatt világos sárga ornamensekkel ékes drappszínü bársonytrónus őszentsége számára. Jobbra és balra három-három zsöllye a biborosoknak. Innen intett áldást a pápa a falvak lakosságának, mikor a vonat az állomásokon áthaladt. A harmadik nagy, négytengelyü termes kocsi külön is használható volt; előtér, kis trónterem, térdeplő fülke, háló- és mosdószakaszra van felosztva. Hosszoldalán diszes faragványok között a „Hit, Remény és Szeretet" szobra. Ezt a különvonatot most fogják átvinni a Vatikánba.

A bécsi ujonnan épitett óriási amerikai méretü muzeumban talán Európa legszebb gyüjteménye van. Vasuti alkalmatosságokról lévén szó, ne is említsünk egy csomó kitünő karban lévő dilizsancot, de ott van a kontinens legelső lóvonatu vasútjának a linz—budweissi vasutnak egy sínen gördülő batárja. Olyan varitás, hogy a „Deutsches Museum" érdemesnek tartotta a duplikátumát elkészittetni.)

A keskenyvágányu „Gmunden" lokomotivon kivül „Ajax" és „Steinbrück" mozdonyok 1845-ből. Hasonló koru teherkocsi, osztrák „Südbahn" udvari szalonkocsi és boldogult Erzsébet királynénknak két igen kedvesen berendezett teremből és konyhából álló háromtengelyü termes kocsija.

Na, most már haza is érkeztünk. A „magy. kir. közlekedési muzeum" anyaga abszolut kifogástalan. „A legkisebb üvegben van a legfinomabb parfőm", hogy annak a bizonyos brit admirálisnak a mondását itt is idézzük. Sőt még azt sem lehet mondani, hogy legkisebb, mert a modellgyüjteményünknél még nincs nagyobb és szebb Európában. (Csak a vasúti anyagot értem.)

De nincs eredeti példányunk! És ez óriási mulasztás. A MÁV a legnagyobb megpróbáltatásokon ment át — háboru, oláh tolvajlás —, tehát valószinüleg nincs módjában intézkedni. Holott elsőrenden az ő erkölcsi kötelessége volna. Szakértők közös óhajtásának teszünk eleget, amikor kérnök a mélyen tisztelt olvasóközönség fokozott megértését egy ilyen irányu akcióval kapcsolatosan. A javító mühelyekben még sok „Pius Jink", „Engerth" stb. rendszerü mozdony van, amelyek még a 48-as idők tanui voltak és ugy lehet, hogy Petőfi vagy Kossuth Lajos vonatját vontatták. Petőfi az 1846-ban megnyilt Pest—váci vasuton tett kellemes utazásának emlékére egy szép költeményt szentelt.

Ezek a mozdonyok elárvultan várják a sorsukat, hogy ócskavasként széjjelverjék őket, holott csekély áldozatkészséggel, kilónként 10 fillérért meg lehetne menteni muzeumunk számára.

Hiszen hogyne engedném meg, hogy annak a szegény vasuti bakternek szüksége van egy kis háziállat tartásra és hozzá disznóólra meg tyukketrecre, de ha már igy áll a bál, akkor talán néhány kimustrált vasuti kocsit — a magyar ipart, magyar munkáskezek munkáját a későbbi generációnak ad oculos demonstrandum — mégis csak meg kellene menteniattól, hogy kiránt-sák alóla a — kerekeket.

(Például ez év juniusának elején Balatonszemesen egy 1611-ből való batárt huztak ki a Balatonból, kétségtelenül érdemes lett volna megőrizni, ki tud róla, hogy hová lett? Talán senkisem.)

Ami ma nevetségesnek látszik, az holnap érdekes lehet. Az ipari és technikai fejlődés rohan, repül és a primitiv közlekedési eszközök holnapután egyszerre értékes dokumentumokká válhatnak. Ha már a Mária Terézia korabeli jellegzetes régi házakat feltétlenül porig „kell" is rombolni u. n. uccarendezés közben, ezt a néhány vagont és Bimbót (öreg gép családi neve) be lehetne állitani valamilyen eldugott csürbe vagy félszer alá addig is, míg a közlekedési muzeumunknak a háboru előtti tervek szerinti szárnyépületei elkészülnek. 20 esztendeig sem kivánnak több gondozást néhány karma olajnál, amivel konzerválni lehet őket.

Last but not least; bizonyos nagy vidéki városban is meg lehet ezt csinálni, elvégre ezzel is, ugyis csak a decentralisativ kulturprogramm teljesednék ki.

Tisztelet a hadiipar vérfagyasztó emlékdarabjainak, de velük párhuzamosan gyüjtsük meg a békés iparnak még sokkal régebbi eredeti produktumait is.

Kérem méltóztassanak meggondolni ezt, nyugateurópai szemmel nézve a dolgokat. A mi ellopott mozdonyaink és vagonjaink — magyar anyagból, magyar kezek munkái — tizezer számra állanak, rozsdásodnak és pusztulnak odaát — a Királyhágón tul — a nyilt pályán, valóságos nyilt temetőben.

Ne ez legyen a példa, hanem a müvelt nyugat értéktelenből is értékeset alkotni tudó kulturája.

Ha az igaz, hogy nem mind arany, ami fénylik, de az igaz, hogy nem mind ócskavas, ami — régi lokomotiv!

Ifj. Muraközy László
Budapest, V., Sziget u. 26.

MEGKÖNNYITIK AZ OLASZOK A HAZAUTAZÓK VÁMVIZSGÁLATÁT

Róma, október 8. Olaszország a haza útazó külföldi közönség vámvizsgálatának megkönnyítése céljából elhatározta, hogy jelentősebb állomásokon vámkirendeltségeket szervez, hogy a hazaútazó külföldi közönség vámvizsgálat nélkül útazhat tovább. Ilyen vámvizsgáló kirendeltségek lesznek Fiumében, Triestben és Velencében is.

KÖNYV

MEZŐGAZDASÁGI POLITIKA.

Irta: **Hank Olivér**, a Tiszántuli Mezőgazdasági Kamara titkára, Debrecen, 1929. Tiszántuli könyv- és lapkiadó rt. nyomdája.

A mezőgazdasági politika az a tudomány, amelynek legalább alapvető fogalmaival nemcsak az intelligens gazdának, de minden müvelt embernek tisztában kellene lennie. Mai szomoru helyzetünkben, mikor a csonka ország minden lakója aggódva figyeli a buza árát, mikor a mezőgazdaság válsága közgazdasági életünk legsulyosabb problémájává nőtt: még a mezőgazdasági termeléstől távolabb állókat is kell, hogy érdekelje, miként kapcsolódik bele az állami, a társadalmi, a közgazdasági életbe ez a ma legfontosabb termelési ág.

Mert a mezőgazdasági termelés nem valami elszigetelt, különálló ágazata a közgazdasági életnek, hanem annak szerves, élő része. Minden mozzanata mélyreható változásokat képes előidézni a közgazdasági élet egész területén és viszont, alig van a közgazdasági folyamatok közt olyan, amely ne éreztetné kedvező vagy kedvezőtlen hatását a mezőgazdaságra. E kapcsolatoknak felderitése, ezeknek a kölcsönös hatásoknak kimutatása a nemzetgazdász legérdekesebb feladatai közé tartozik. Ezt a feladatot végzi a mezőgazdasági politika tudománya; ezekre a mindnyájunkat érdeklő kérdésekre ad feleletet Hank Olivér nagy tudással és kiváló éleslátással megirt munkája. Végigvezeti olvasóját a mezőgazdaság egész területén és áttekinthető, rendszeres csoportositásban mutatja be mindazokat a tényezőket, melyek a termelésre, a termékek értékesitésére, a gazdasági üzem jövedelmezőségére hatást gyakorolnak. Külön fejezetekben foglalkozik az értékesités és hitelszerzés kérdéseivel, a termelés eszközeinek beszerzésével, a jövedelemelolszlással, a mezőgazdaság szociális problémáival és a mezőgazdasági közigazgatás rendszerével. Kimerítő alapossággal sorolja fel azokat az állami és társadalmi intézményeket, melyek a mezőgazdasági élettel közvetlen, vagy közvetett kapcsolatban állanak.

De kitüzött célján messze tulmenően, a munka valóságos kis enciklopédiája a mezőgazdasági ismereteknek. Minden fejezete a szerző sokoldalu tudásáról, gondos forrástanulmányairól gondoskodik. Felöleli a növénytermelés, az állattenyésztés, a mezőgazdasági ipar és az üzemtan egész területét. Az egyes termelési ágakra vonatkozó rövid, szabatos fejtegetései a szaktudós kritikáját is kiállják; a nagy anyag világos, áttekinthető beosztása pedig kiváló gyakorlati érzékre vall. Stilusa világos, egyszerü, anélkül, hogy erőltetett népszerüségre törekednék. Mondanivalóit mindenki számára érthető módon adja elő, a nélkül, hogy azok tudományos értékükből veszitenének.

Meggyőződésünk, hogy ez a könyv ugy a gazdaközönségnek, mint a gazdasági kérdések iránt érdeklődő laikusnak értékes szolgálatokat fog tenni és bene fejlődő közgazdasági irodalmunknak kiváló nyereségét látjuk. **(r.)**

PARTRA VETETTE A TENGER EGY REPÜLŐSZERENCSÉTLENSÉG ÁLDOZATAIT.

Casablanca, október 8. A tenger partra vetette egy Roussel nevü francia pilóta holttestét, aki repülőgépével szerencsétlenül járt. Feleségének a holttestét, aki vele együtt zuhant a tengerbe, néhány nappal ezelőtt sodorták a partra a hullámok.

Lengyel fest, mos, tisztit kifogástalanul. Agytolltisztitás gőzzel Csapó-u. 28. Batthyányi-u. 1

A NAP HIREI

Jean d'Arc és a rövid haj

A Franciaországot felszabaditó legendás emlékü fiatal leány és nemzeti hősnő ezidei jubiláris ünnepségei alkalmával a könyvek és füzetek egész garmadája jelent meg, amelyek a legaprólékosabb részletekben foglalkoznak Jeanne d'Arc életével, egyéniségével, históriai szerepével és többek között külső megjelenésével is. Jeanne d'Arc-ot mint ismeretes, szobrokon is, képmásain is rövid hajjal ábrázolják és igy elevenitik meg a szinpadon is. Eddig azt hitték, hogy a hős leány haja azért volt rövidre levágva, hogy könnyebben tehesse fejére a harci sisakot, amikor a harcba készült és vértbe, páncélba öltözött.

Ez mindenesetre eléggé elfogadható ok volt, most azonban Lebeaupin doktor a Chronique Médicale legujabb számában más érdekes magyarázatot füz Jeane d'Arc rövid hajához. 1428-ban a fiatal lány hajviselete még semmiben sem különbözött a vele egyidős francia leányok frizurájától, de már a rákövetkező évben, amikor Chinonban tartózkodott, haja rövidre kereken volt levágva. Jeanne d'Arc tudniillik ebben a városban lépett be mint novicia az egyik apácarendbe, amelynek regulája kifejezetten megszabta, hogy tagjai csak rövid hajat hordhatnak. A szabályzat szerint „omnes sorores communiter capilos ad aures certis temporibus tondeamt in rotundum" vagyis minden nővérnek közönségesen meghatározott időben egészen a fül magasságáig le kell vágni a haját. Természetes, hogy Jeannenak is alkalmaznia kellett a rend kivánságaihoz és igy a rövid hajviseletet nem a katonai öltözködés kényelme, hanem a rend szigoru regulája követelte meg tőle.

— **A Magyar Ornitologusok Szövetsége**, — mint jelentettük, — október hó 10-én tartja Lillafüreden Hermann Ottó emléktáblájának leleplezési ünnepélyét, melyen Horthy Miklós kormányzó is részt vesz. A debreceni Tisza egyetemet dr. Hankó Béla egyetemi tanár képviseli.

— **Az aradi vértanuk ünnepélye a zsidó reálgimnáziumban.** A zsidó reálgimniázium az idén az izraelita ünnepek miatt egy nappal később ünnepelte meg az aradi vértanuk emlékezetét. Hétfőn, október hó hetedikén délelőtt az egész tanári kar és tanulóifjúság kivonult az intézeti lobogó alatt a hősök temetőjébe. Itt a kőoroszlán előtt folyt le az ünnepély, amelyet Kardoss Pál tanár nyitott meg. Az ifjúság nevében Klein István VIII. oszt. tanuló mondott ünnepi beszédet, Kohn Tibor VIII. oszt. tanuló Ábrányi Emiltől, — Schön György VI. oszt. tanuló Heinetől és Oláh Gábortól szavalt költemények. A szépen sikerült ünnepély a Himnusz eléneklésével zárult.

x **A Phönix és Bécsi Egyesült Biztosító Rt.** itteni vezérügynöksége vezetésével Kovács Zoltán vezértitkárt bizta meg. Dr. Lendvai Sándor vezértitkárt szolgálati érdekből Budapestre helyezte át.

x **Egyetemi tankönyvek** új és használt állapotban kaphatók Bőhm Ferenc könyvkereskedésében, Ferenc József út 7. szám, Bika szálló mellett.

Ma tárgyalja a törvényszék a Késes-utcai gyilkosság ügyét

Ma délelőtt 9 órakor kezdi tárgyalni a debreceni törvényszék Jeney-tanácsa a Késes uccai gyilkosság ügyét, melynek vádlottja Meggyesi Károly cipészlegény. A gyilkosság esete nagy port vert fel annak idején Debrecenben, de most a tárgyalást megelőzőleg már is akkora az érdeklődés, hogy a terem nem igen fogadja be az érdeklődők sokaságát. Illetékes körökben arról beszélnek, hogy szándékos emberölésről van szó, előre megfontolt szándékkal és Meggyesi Károly elmebeleli állapota ellen se lehet beszámithatatlanságot fel hozni. Igy a legsulyosabb itéletre van kilátás és halálos itélet várható. Több tanut fognak kihallgatni ezzel a bünüggyel kapcsolatban, de valószinü, hogy még ma itéletet is hirdetnek.

Megakarta ölni felesége csábitóját

A tábla két évi büntetését helyben hagyta a vádlottnak.

Tegnap tárgyalta a debreceni királyi itélőtábla azt a felebbviteli ügyet, melyben a debreceni törvényszék két évi fegyházra itélte Ónody Sándort emberölés büntettében. Perjéssy büntetőtanács tárgyalta ezt az ügyet és a törvényszék itéletét helybenhagyta.

Ennek az ügynek az előzménye visszanyulik még a mult év elejére, mikor Hajdusámsonban Ónody Sándor összeveszett a feleségével, aki aztán elhagyta az urát és Nagy Sámuellel lépett közös háztartásra, aki pedig Ónodynak sógora volt. A sógorsági viszony onnan származott, hogy annak idején Nagy Sámuel az Ónody nővérét vette feleségül, de ez a házasság már két évvel előbb felbomlott. Ez a helyzet vezetett aztán az állandó összeszólalkozásokra, nézet eltérésekre, mig végül is véres verekedésre vezetett. Ónody Sándor ugyanis féltékeny természetü férj volt és féltékenysége tárgya pedig Nagy Sámuel volt. Észrevette ugyanis Ónody, hogy a volt sógora a felesége körül jár, kél, amikor pedig a mendemondákból arról is értesült, hogy Nagy Sámuel nem hiába forgolódik az asszony körül, akkor felelősségre vonta a feleségét, amiből aztán veszekedés lett, majd pedig az, hogy Ónodyné egyenesen Nagy Sámuelhez költözött. Ez aztán annyira elkeseritette Ónodyt, hogy többször mondta mások előtt, hogy elteszi láb alól Nagy Sámuelt. Mikor pedig a Goldstein-féle kocsmában összetalálkozott a felesége elcsábitójával, össze is kapott vele, majd tettleges ségre vetemedtek. Ónody elővette a kését és ugy összeszurkálta vele Nagy Sámuelt, hogy az hosszabb ideig orvosi kezelés alatt állott.

Ilyen előzmények után inditotta meg az ügyészség az eljárást, melynek eredménye most a táblán is két évi fegyházban mutatkozott, mivel a törvényszék itéletét helybenhagyta a tábla.

— **A harmincadik gyerek.** Londonból jelentik: A London közelében levő egyik faluban lakó William Robinson földmives feleségének harmincadik fia született meg William Robinson hatvanéves. A háboruban elvesztette a féllábát, mindazonnáltal most is képes arra, hogy napi munkáját rendesen elvégezze.

— **A villanykörte csavarása közben az áram halálra sujtott egy gávai asszonyt.** A mult nap halálos szerencsétlenség történt Gáván. — Egy Türk Jánosné nevü asszony fel akarta gyujtani lakásukban a villanyt. A körte lazán állt, nem égett, mire Türkné csavargatni kezdte. A körte csavarjába áram juthatott, mert amint az asszony megérintette, a magas feszültségü áram megölte Türk Jánosnét. A szerencsétlenséget telefonon jelentették Nyiregyházára, ahonnan a vizsgálóbiró a kir. törvényszéki orvosokkal ma délután szállt ki. Türknét felboncolták és megállapitották, hogy az áram ölte meg. A nyomozás megindult.

— **Eljegyzések.** Németi József—Nagy Margit.

— **Születések.** Rácz Lajos városi hajdu, leány, Erzsébet. Vincze Imre boltiszolga, leány, Katalin. Bihari István, fm., leány, Róza. Vojtesek György községi irnok, fiu, György. Kajdi Lajos kovácsmester, fiu, Lajos. Seicher Gusztáv MÁV irodafelvigyázó, fiu, János. Móri András fm., fiu, István. Nagy Ferenc gazdálkodó, leány, Julia. Széll Sándor kisbérlő, leány, Katalin. Vida János fm., leány, Eszter. Flóri Ferenc gulyás, fiu, Ferenc. Zih István fm., leány, Margit. Vékony János kertész, leány, Mária. Két törvénytelen és egy halva születés.

— **Halálozások.** Özv. Rosenfeld Jakabné izr. 80 éves. Csokonai u. 14. Katz Leopoldné izr. 61 éves, Csillag ucca 71. Dombi Sándorné ref. 77 éves, Legányi u. 8. F. Nagy Imre református, 1 hónapos, Déli sor 19.

— **Eljegyzés.** Vecsey Gitta és dr. Papp Antal üzletvezetőséghez beosztott Máv. intéző október hó hatodikán tarttották eljegyzésüket Debrecenben.

— **Bubifrizurás kalóznő tartja rettegésben a kinai vizek kereskedelmi hajóit.** Londonból jelentik: Honkongi jelentés szerint a 2171 tonnás Deli Maru japán kereskedelmi hajót bubifrizurás kinai kalóznő vezetésével tengeri rablók támadták meg, amint a gőzös Swatonból Hongkong felé tartott. A kalózok, mint útasok kerültek a hajóra és revolverekkel felfegyverkezett női vezetőjük jeladására hatalmukba kerítették a hajót. Az útasokat kifosztották, négy kinait tuszul maguk kal vittek, majd pedig a hongkongi öbölben szabadjára engedték a kifosztott gőzöst.

— **Hirdetmény.** Értesitem a város közönségét, hogy a debreceni m. kir. törvényszék P. 3749—1928—93 számú végzésével Balmazújváros község részleges tagosítása ügyében az m. kir. felmérési felügyelőség szakvéleménye alapján az előmunkálatok hitelesítését és a munkarészeknek hitelesítési záradékkal való ellátását 1929. évi szeptember hó huszonnegyedikén elrendelte és e végzést Balmazújvároson ugyanaz nap az érdekeltek jelenlétében kihirdette. Polgármester.

— **Meglopta a gazdáját egy hütlen gazdasági cseléd.** Szilágyi Ferenc debreceni, bellegelői gadálkodó feljelentést tett a rendőrségen, Wirály Ferenc nevü cselédje ellen, aki ellopott tőle 300 pengőt. Szilágyi Ferenc levetette a kabátját, — amelyben benne volt a pénz — és úgy dolgozott. Király pedig egy őrizetlen pillanatban kilopta a kabátzsebéből a pénzt és azzal együtt megszökött. A feljelentés alapján a rendőrség megindította a nyomozást a tolvaj cseléd kézrekerítésére.

Édesapám emlékére

Mindig igaz volt a lelked, mint a fehét álom.
Soh sem tudlak elfeledni e széles világon.
Nem hagytál el mindörökre, mert én tudom, érzem.
Addig is a nagy Istentől nyúgodalmad kérem.

Molnár Kálmán.

Milyen idő volt és milyen idő várható

A Földrajzi Intézet jelenti, október hó nyolcadikán:

Időjárásunk átalakulás előtt áll. Az időváltozást valószínüleg az Anglia felől közeledő ciklon fogja kiváltani. A ciklon előoldali magas felhőalakok, (cirus, cirostratus) már a délutáni órákban láthatók voltak. A talaj menti igen gyenge keleti légáramlás a magasban állandóan erősbödve és jobb felé fordulva, ötezer méter magasságban viharos délnyugati szélként volt észlelhető.

A hőmérséklet az egyelőre még meleg levegőt szállító déli légáramlás hatása alatt nappal erősen emelkedett mai maximuma 27.9 C volt, a tegnapinál csak nem két fokkal magasabb. S valószínüleg ez volt az idei október legmelegebb napja.

Egyelőre felhősebb égbolt mellett meleg idő várható, az éjjeli lehülés csökkenésével. Később csapadékra és lehülésre kell számitanunk.

— **Jó könyveket olvassunk!** Gulácsy, Fekete vőlegények, Markovits, Szibériai garnizon, Paleologue, A cár országa, Nyiró, A sibói bölény, Zilahy, A A két fogoly. Ezen könyvek hanhatók Antalfy József könyvkereskedésében, Telefon 612.

— **Felkérjük** a Homokkert, Szabó Kálmán uccai telektulajdonosait, — hogy szerdán este hét órakor az Olvasó egyletben, a Szabó Kálmán ucca bürkolása ügyében tartandó megbeszélésen feltétlenül megjelenni szíveskedjenek. A kertvezetőség.

x **Szilágyi nem hirdet,** hanem olcsón árusitja legszebb kézimunka dolgait. Széchenyi ucca 1. szám.

— **Ki lesz az új Miss Magyarország?** A párizsi „Le Journal" szerkesztősége az idén ismét a „Szinházi Életet" bizta meg, hogy megválassza az új Miss Magyarországot, aki február hó 7-én résztvesz Párizsban, a Miss Európa választáson. Az idei Miss Magyarország választásának sok fontos és érdekes újitás van. Az a leány, akit megválasztanak Budapesten Miss Magyarországnak, egy évig a közjótékonyság szolgálatába fog állani, az az egyik legnagyobb magyarországi jótékonysági egyesületnek lesz a fizetéses hivatalnoknője, a „Szinházi Élet" től" pedig megválasztása napján sok-sok ezer pengő értékü ajándékot, s köztük egy teljes menyasszonyi kelengyét kap. Párizsi útjára teljesen kistafirozza a Szinházi Élet, pénzzel látja el és a párizsi választás idején a Szinházi Élet és a Lt Journal vendége lesz. Ujitás a választás körül az is, — hogy a Szinházi Élet arra kéri vidéki olvasóit, hogy az e heti új számában található ajánlási iven küldjék be sürgősen azoknak a szép leányoknak a nevét és címét, akiket a választáson való részvételre ajánlanak. Minden magyar leány résztvehet a Miss Magyarország választáson, amely tavaly oly sok dicsőséget szerzett Párizsban a magyar névnek, csak Simon Böske a tavalyi Miss Európa nem vehet részt a választáson és ő az idei választáson mint zsüri tag fog megjelenni.

— **Hétfőn minden újságárusnál a „Debreczeni Hétfői Ujságot" kérje.**

Munka után

Munka után szomjas ajkam
csók-italba mártom,
enyhül nehéz fáradságom
s jön az édes álom.

Lollim öléből lelkem száll
napkeleti tájra
s mint a kis méh boldogság-port
szedeget magára.

Óh! ha egykor halálomat
elhozza az Alkony,
Lollim! ősz fejemen akkor is
kebeledre hajtom.

Dinier József.

— **A román postások Kolozsváron a telefonhúzalakat ellopták.** Kolozsvárról jelentik: Nagy botrányt okozott, hogy a telefonok vörösréz húzalait, több kilométer hosszúságban ellopták. A húzalokat Popescu Virgil vasöntődei igazgató vásárolta meg a postásoktól. Az ügyet elakarták tussolni, de nem sikerült. A cikszeredai postaigazgató a hiányzó a rézdrótok előteremtésére a csíkmegyei községeket jogtalanul adóval sújtotta, amelyet a községek kénytelenek voltak megfizetni.

x **Uj, gyönyörü kirakatban** gyönyörködhet Varga fényképésznél, — Piac ucca 7. szám.

— **Változás a Máv. igazgatóságában.** A magyar államvasútak hivatalos lapjának szombati száma közli, hogy a Máv. építési és pályafenntartási főosztályának vezetőjét, Rabong János igazgatót szolgálattételre a vasúti és hajózási főfelügyelőséghez rendelték be. Rabong János igazgató munkakörének ideiglenes vezetésével Lux Ernő igazgatóhelyettest bízták meg.

Nézze meg a Nemzeti Képszalon festményeit. — Piac-utca 44. szám. — Dijmentes.

— **Vastúi sinek mellett ájultan találták meg Orska Máriát.** Bécsből jelentik: A napokkal ezelőtt eltünt Orska Mária bécsi rokonai ma távirati értesitést kaptak a würzburgi ideglinikáról, hogy a művésznő két nap óta fekszik a klinikán. Orskát két nap pal ezelőtt az aschaffenburgi vasúti állomás személyzete eszméletlenül, félig levetkőzve találta meg a sinek mentén heverve. A klinikára szállitották Würzburgba, ahol két teljes napig eszméletglenül feküdt. Mára magához tért már Orska, aki azonban kijelentette, hogy sejtelme sincs arról, hogy miképpen került a vasúti töltésre.

— **Vass József miniszter Székesfehérvárott mondja november elsején ezüstmiséjét.** Vass József népjóléti miniszter, aki az idén töltötte be áldozó papságának huszonötödik esztendejét, Shvoy Lajos székesfehérvári megyéspüspök meghivására elhatározta, hogy jubiláns ezüstmiséjét november hó elsején a székesfehérvári székesegyházban fogja pontifikálni.

— **Kilenc gyermek után hármas ikreknek adott életet.** Feirnzéből jelentik, hogy ott egy Ceci nevü asszony harmincnyolcéves korában, akinek már kilnec élő gyermeke is van, három egészséges gyermeket hozott a világra. A gyermekek közül kettő fiú, egy pedig leány. Ugy az anya, mint a gyermekek jól érzik magukat.

— **Posthumus gyermeke született az elhunyt Terstyánszky világbajnoknak.** Terstyánszky Ádönnek a kardvivás világbajnokának, — aki tudvalevőleg egy motorkerékpár szerencsétlenség következtében vesztette el az életét, — puszthumus fiúgyermeke született.

Angol szövetekben vezet FELDHEIM IMRE Kossuth utca 6. szám

Jókai-utcai gyilkosságról, arzénmérgezésről fantáziálnak a névtelen levélirók Debrecenben

Alaptalannak bizonyult vádaskodások. — Eljárás indult a névtelen levélirók ellen.

Az utóbbi időkben a rendőrségre egyre-másra futottak be a névtelen feljelentések, melyekben a levelek irói a legkülönbözőbb vádakat szórják haragosaikra és majd a Jókai uccai gyilkossággal vádolnak egyeseket, majd meg a tiszazugi mérgezési ügybe kevernek bele ártatlan embereket, minden komolyabb alap nélkül. Igy volt ez legutóbb is, amikor a rendőrség a névtelen levélirók feljelentései alapján folytatott nyomozást két debreceni család ellen.

Egyik családot mérgezéssel, másikat pedig a Jókai uccai gyilkossággal vádolták a levél irói.

A lefolytatott nyomozás teljesen tisztázta az illetőket s kiderült, hogy a levélben emlitett Bethlen uccai háztulajdonosné a Jókai uccai gyilkosság napján nem is tartózkodott Debrecenben, hanem tanyájukon volt, ahonnan másnap érkezett visszsza. Délre csirkét vágott le és ettől lett véres a keze. Ugy, véresen találta őt a levél irója.

A másik egy debreceni civis család elleni feljelentés. Itt a névtelen levéliró azzal vádolja meg a család egyik tagját, egy özvegy asszonyt, hogy a fiait eltette láb alól. A nyomozás adatai megállapitották, hogy az özvegy asszony férje vagyonát ugy hagyta a fiukra, hogy mig az asszony él, élvezeti jogot élvez s mikor az asszony meghal, csak akkor száll a fiukra a vagyon. Tehát az asszonynak nem állt érdekében a két fiu halála. Egyébként is a halotti bizonyitványokból kitünt, hogy a két fiu hastifuszban halt el.

A névtelen levelek sokasága miatt a rendőrség a jövőben a névtelen leveleket retorta alá veszi s ha azokról kiderül, hogy alap nélküliek, vagy rosszindulatu bosszu művei, ugy a levélirók ellen fogják megindítani az eljárást.

— **Sok a zsebmetszés Debrecenben.** Az utóbbi időben ismét munkába léptek Debrecenben a zsebmetszők. A rendőrségen naponként tesznek panaszt ismeretlen zsebtolvajok ellen, akiknek a felkutatása természetesen rendkivül nehéz. Ilyen zsebtolvajlások a Csapó, illetve Rákóczi uccai piacokon szoktak előfordulni, ahol a nagy tumultusban a tolvajok könnyen hozzáférhetnek a kiszemelt áldozatok zsebéhez. Bizonyos módszer szerint dolgoznak, amely módszer abból áll, hogy a mit sem sejtő vásárlót, aki be van szorulva a tömeg közé, meglökik. Az illetőt valószínüleg ebben a pillanatban lopják meg, s mire az illető az tán észbekap, a zsebmetsző már tovább csúszik a zsákmánnyal. Legutóbb egy előkelő úriasszonyt is ilyen módon loptak meg a Rákóczi ucai piacon. Valaki meglökte s mikor néhány perccel később fizetni akrt, nagy megdöbbenésére hiányzot a kabátja zsebéből a pénztárcája, melyben 14 pengő volt. Természetesen azonnal jelentést tett a rendőrségen, de a bevezetett nyomozás semmi eredményel nem járt. Mindenesetre jó volna, ha a közönség éberebben vigyázna a zsebére olyan helyeken, ahol sok az ember. Sohasem tudhatja, hogy mikor kerül mellé egy vakmerő zsebtolvaj, aki aztán meglopja.

Nézze meg a Nemzeti Képszalon festményeit. — Piac-utca 44. szám. — Dijmentes.

— **Hányan laktak a nyáron városi szükséglakásban?** A város tudvalevőleg három szükséglakás telepet tart fenn, amelyke az elsőfokú közigazgatási hatóság kezelése alatt állanak. Ezekben a szükséglakásokban leginkább az őszi- téli és tavaszi csúnya időkben van nagy kereslet. Igy nyaranta kevesebben fordulnak meg ott. A nyúlasi szükséglakásokban 134, a régi csapatkórházbeli lakásokban 45, a Salétrom laktanyabeli szükséglakásokban pedig 101 egyén nyert ideiglenes elhelyezést. A szükséglakások nem állandó bérelt lakások, hanem oda a hatóság útalja azokat a lakásnélkülieekt, akik tűzeset, vagy ház összeomlás folytán átmenetileg lakás nélkül maradtak.

x **Gondját, baját elfelejti,** ha kezébe veszi a „Magyar Magazin" jubileumi számát, mely fennállásának egyéves fordulóján, október hó elsején jelent meg, minden eddigit felülmúló tartalommal. Egész író- s rajzológárda vonult fel ebben a számban, hogy ünnepelje az ország legszebb és legnívósabb képes folyóiratát s ez a felvonulás valóban reprezentativ jellegü. Farkas Imre, Egyed Zoltán, Gáncs Demeter, Kósa Lajos versei, Hanuszik Elemér, Ternay István, Tamás István novellái, Segesdy László, Görög László stb. cikkei, krokijai, aperszüi teszik nívóssá és változatossá a „Magyar Magazin" új számát, melyekhez Fejes Gyula, Gebhardt Tibor, Hanuszik László, Georg, Forray és D. Róna Emmy készítettek művészi illusztrációkat Rengeteg érdekes cikk, művészi foto, ötletrajz, színház, film-, rádió-, gramafonkritika, logikai nyomozás, társasági élet, sport, divat és újtipusu keresztrejtvény tarkítja ezt a remek lapot, melynek új száma közli a novellapályázatra beérkezett 110 pályamű felsorolását is. Vegye meg, olvassa el és beszéljen róla, mert ez a folyóirat a mai, modern és müvelt ember lapja. Egyes szám ára egy pengő. — Előfizetőknek nagy kedvezmények! Mutatványszámot díjtalanul küld a kiadóhivatal: Budapest, V. Sziget u. huszonhat szám.

Nézze meg a Nemzeti Képszalon festményeit. — Piac-utca 44. szám. — Dijmentes.

x **Legújabb színesfotobróm,** őszi hangulatu képeslapok megérkeztek. 6 és félx9 fényképezőgépek 4 pengő, tucat lemez hozzá 1 pengő 30 fillér, 4 és félx6 fényképezőgépek 1 pengő 50 fillér, pár nap múlva, Springer papir fotoszaküzletében.

— **Holnap indul haza a „Berengárián" Ravasz László püspök.** Ravasz László dr. református püspök több hónapra nyúló amerikai előadó-körútját befejezte s szerdán a „Berengária" nevü oceánjárón Newyorkból hazaindul. A püspök néhány hetet külföldön tölt még s valószínüleg november hó hatodika körül érkezik vissza Magyarországra.

Csak egy mosolyt

NEM NAGY BIZALOM.

Két ur utazik egy vasuti kocsiszakaszban. Az egyik gyakran kihuzza az óráját a zsebéből. Az utitárs végül megszólal:

— Ugyan kérem, hány óra?

— Nem tudom.

— Hogyan! Hiszen minden öt percben megnézi!

— Ó, dehogy! Csak azt nézem, hogy megvan-e még az órám.

TAPASZTALATI ALAPON.

— Neked tíz almád van — mondja a tanító. — A bátyád odajön és elvesz tőled ötöt, akkor mennyi marad neked?

— Az öt kisebbik alma.

A MÜÉRTŐ TANÁCSON.

A Faust előadása után egy úr odaszól a színház direktorához:

— Nézze direktorkám, ehelyett a Gugai helyett, aki Mefisztót játsza, más színészt kellene alkalmazzon. — Ez sántit.

HAGYOMÁNYTISZTELET.

Brumzaláné a korzón igy szól a leányához:

— Látod, arról a leányról vegyél példát. Nézd milyen kedves régimódi szoknyát visel.

— Persze. Mert olyan lábai vannak mint az elefántnak.

— **Megállapitották a klinikai ápolási díjakat.** A kultuszminiszter a budapesti klinikákon és a bábaképezdéken az ápolási díjakat napi ötpengőben, míg a szegedi, debreceni és pécsi egyetemi klinikák napi ápolási díjait napi négy pengőben állapitotta meg.

x **Művészi fényképek** mesteri kidolgozásban láthatók Varga fényképész új kirakataiban, Piac ucca 7.

— **Hajtűket nyelt, hogy meghalljon.** Budapestről jelentik: Tegnap hajnalban a Városligetben a Gerbeaud-pavillon közelében az egyik padon eszméletlenül heverő fiatal leányt talált az őrszemes rendőr. Élesztgetni próbálta a fiatal leányt s az magához is tért. Elmondotta, hogy öngyilkos akart lenni és azért öt hajtűt lenyelt. A rendőr azonnal a mentőkért telefonált, akik a fiatal leányt beszállitották a Rókus-kórházba. A rendőr megállapítása szerint az életúnt leány Bors Julia huszonkétéves, háztartásbeli leány, aki szüleinek Hungária körút 8. szám alatt levő lakásán lakik. Hogy miért akart ilyen furcsa módon elkövetni öngyilkosságot a fiatal lány, azt eddig még nem lehetett megállapitani. A Rókus-kórház felvilágositása szerint Bors Julia állapota életveszélyes és minden valószínüség szerint súlyos operációt kell rajta végrehajtani a lenyelt hajtűk eltávolitása céljából.

Nézze meg a Nemzeti Képszalon festményeit. — Piac-utca 44. szám. — Dijmentes.

— **Nagy az érdeklődés a budapesti virágkiállitás iránt.** A budapesti virágkiállitást olyan nagy érdeklődés kiséri amilyenre nem volt még példa és eddig, négy nap alatt, mint húszezer ember tekintette meg. A kiállitást a kormányzó feleségén kivül megtekintette József főherceg, Auguszta és Magdolna főhercegnők, Szcitovszky, Mayer és Bud miniszterek.

Gazdaság - ipar - kereskedelem

Terménytőzsde

A készárupiacon rendkivül megélénkült a forgalom, a malmok nem voltak hajlandók a kinált tételeket a követelt magasabb árakon átvenni, azonban a piacra került tételeket magánvevők átvették. Ennek tulajdonitható, hogy az utolsó napokhoz képest a forgalom ma majdnem megháromszorozódott és közel 80 vagon buza cserélt gazdát. Hivatalosan a buza ára változatlan, azonban a felsőtiszai buzákért 10 fillérrel magasabb árat is fizettek.

A rozspiac is megélénkült, mintegy 22 vagonos forgalmat bonyolitottak le, a kötések 16.50—16.60 pengős áralapon jöttek létre pesti paritásban. Hivatalosan változatlan a rozs ára.

A takarmánypiacon a korpa 25 fillérrel olcsóbbodott. Egyébként nincs lényeges változás.

A budapesti árutőzsde hivatalos árfolyamai: Buza tiszavidéki 77 kg-os 22.60—22.85, 78 kg-os 22.70—23.00, 79 kg-os 23.15—23.40, 80 kg-os 23.30—23.55, felsőtiszai 77 kg-os 21.95—22.35, 78 kg-os 22.10—22.45, 79 kg-os 22.40—22.60, 80 kg-os 22.45—22.70, fejérmegyei, bácskai, dunántuli és pestvidéki 77 kg-os 21.75—22.00, 78 kg-os 21.90—22.25, 79 kg-os 22.25—22.40, 80 kg-os 22.35—22.50.

Rozs pestvidéki 16.50—16.60, más 16.50—16.60, sörárpa 20.00—21.50, egyéb 17.50—19.00, takarmányárpa 15.25—15.75, Ia 15.75—16.50, köles 11.00—12.00, zab Ia 15.00—15.50, közép 13.75—14.00, tengeri 18.50—19.00, repce 51.00—53.00, korpa 11.00—11.25.

A határidőpiac hivatalos árfolyamai:

Buza októberre 22.52, 22.53, 22.58, 22.52, zárlat 22.52—22.53, márciusra 24.85, 24.95, 24.90, 24.82, 24.88, 24.81, 24.88, 24.82, zárlat 24.83—24.84, májusra 25.73, 25.70, 25.65, 25.60, 25.64, 25.70, 25.65, zárlat 25.62—25.64.

Rozs márciusra 19.25, 19.20, 19.26, 19.27, 19.18, 19.20, 19.17, zárlat 19.18—19.20.

Tengeri májusra 17.98, 18.00, 17.99, 17.96, 18.02, 17.95, zárlat 17.95—17.96.

Liverpooli gabonatőzsde.

Liverpool, október 8. Buza okt. —, 9 sh 2.50 d. dec. 9 sh 8.25 d, 9 sh 7.75 d. márc. —, 10 sh 1.75 d, máj —, 10 sh 4.75 d. Az irányzat gyengébb.

Ló- és szarvasmarhavásár.

A száj- és körömfájási járvány óta kedden volt az első nyilt vásár Debrecenben. A lóvásárban a felhajtás közepes, kereslet kicsi. Jóminőségü ló 400 pengőtől 600-ig felfelé, közepes 300 pengőtől felfelé, silány 60 pengőtől kezdődött.

A szarvasmarhapiacon a felhajtás nagy, kereslet közepes. Vágómarha 58—84 fillér élősulyban, szopós borju 90—130, jármos ökör párja 700—1100 pengő, fejős tehén 300—750 pengő között.

Élősdi rovarokat vásárol Amerika.

Az amerikai földmüvelésügyi minisztérium sürgősen keres nagy tömeg élősdi rovart. Az élősdiekre azért van szükség, hogy elpusztitsák a gyümölcsfákat pusztitó élősdieket. Legutóbb Japánból rendelt 20.000 ilyen hasznos élősdi rovart a földmüvelésügyi miniszterium. Tekintélyes összeget fizettek a japán rovarokért, amelyeket most majd haladéktalanul Amerikába szállitanak s kioszlanak a farmerek közt. A 20.000 rovar azonban nem elég s valószinü, hogy a kormány még nagy utángendeléseket fog tenni.

A kereskedelmi és iparkamara az ipari motorok hajtására szolgáló benzinnek adó- és kincstári haszonrészesedés alól való mentesitéséért.

A kereskedelmi és iparkamara felterjesztéssel fordult a m. kir. Pénzügyminiszter urhoz, amelyben kérte az ipari motorok hajtására szolgáló benzin adó- és kincstári haszonrészesedés alól való mentesitését.

A kérelem teljesitését indokolják:

1. Termelési szempontok: Különösen a fejlettebb kézmüipari üzemek használnak ipari motorokat. Ezeknek az üzemeknek versenyképességét jelentékenyen előmozditaná az adómentesség megadásával nyert regieköltségeinek csökkenése.

2. Kivánja ezt azonban az egyenlő elbánás elve. A mezőgazdaságban használatos traktorok jelentékeny kedvezményeket élveznek a kincstári haszonrészesedés és ásványolajadó terén. Indokolt, hogy ezeket a kedvezményeket az iparosok is megkaphassák.

3. A békéhez képest a közszolgáltatások terhe jelentékenyen nagyobb. Az iparosnak sokkal több teherrel kell számolnia ma, mint a békében. A mentesség megadásával a kincstár érdekeinek veszélyeztetése nélkül nyerné vissza az iparosság azt a segitséget, amit békében megkapott.

A kereskedelmi és iparkamara felterjesztése a magyar szalámi és a debreceni kolbász védelméért.

A kereskedelmi és iparkamara felterjesztéssel fordult a m. kir. Kereskedelemügyi Miniszterhez abból az alkalomból, hogy a Cseh-Szlovákiával kötött kereskedelmi szerződés záró-jegyzőkönyvének XIII. cikke 6. pontja alapján a magyar és a cseh-szlovák kormány a magyar szalámi és prágai sonka forgalombahozatala tárgyában egymással egyező rendelet kibocsátására készül. — A kamara vizsgálat tárgyává tette a cseh-szlovák kormány által elkészitett s megküldött rendelettervezetet, a mely a magyar szaláminak cseh-szlovák területen való forgalombahozataláról intézkedik és felterjesztésében kifogásolta azt, hogy a rendelettervezet a „bárhol gyártott ugynevezett magyar szalámi“ forgalombahozatalát szabályozza. A kamara rámutatott arra, hogy nemcsak a készités módja, hanem a származási helye szerint is magyar szalámi látható el csak a „valódi“ jelzővel, mig a Cseh-Szlovákiában készült magyar szalámi mint ottani belföldi gyártmány tüntetendő fel. A Cseh-Szlovákiával kötött kereskedelmi szerződésünknek a magyar-szalámira, illetőleg a prágai sonkára vonatkozó rendelkezései a kölcsönös viszonosság jegyében és szellemében alkottattak meg. Ez tehát annyit jelent, hogy a prágai sonka nem nyerhet nagyobb védelmet mint a magyar-szalámi. Természetes hogy igy a cseh-szlovák rendelettervezet ellenében a prágai sonka számára nem csinálhatunk különleges és speciális védelmet. Egyben felhivta a kamara a Kereskedelemügyi Miniszter ur figyelmét arra, hogy Cseh-Szlovákiában az u. n. debreceni kolbászt és paprikásszalonnát a legvakmerőbben hamisitják. Kivánatos volna tehát, hogy a debreceninek megjelölt árukat egyelőre legalább a vonatkozó számlákkal igazolják a cseh kereskedők, s megfontolás tárgyát kell hogy képezze a debreceni áruk védelme is.

Amiből sok fogyott az idén.

Az ecet-piac az idei évben nagyobb forgalmat hozott, mint az elmult esztendőben. Tudniillik az idei uborkatermés nagyszerüen sikerült, az árak szinte példátlanul olcsók voltak s igy több uborka eltevésére került a sor. Az ecetgyártási szesz árát a szeszértékesitő kissé fölemelte, de a közönség nem drágállotta az érvényesitett árakat. Remény van az idén arra, hogy az ecetkészletek teljesen elfogynak.

Elfogyott a kisipari hitel.

A kormány és a főváros több alkalommal méltányolta a kisiparosok és kiskereskedők nehéz helyzetét és ezért a, elmult évek során összesen 3,600.000 pengőt bocsátottak a Budapesti Kisipari Hitelintézet rendelkezésére a több mint 300.000 kisiparos és kiskereskedő hitelellátása céljából. Ez a hitelkeret elfogyott, miért is a Kisipari Hitelintézet kénytelen volt a hitelösszegek folyósitását erősen korlátozni. Közgazdasági körökben most akció indult meg, hogy a pénzügyi kormány és a főváros ujból jelentős összeggel bővitse a hitelkeretet, hogy a kisipari hitelek folyósitása széles területeken ujból megkezdődhessen.

A hentes szakosztály

e hó 9-én, szerdán este fél 8 órakor, az ipartestületben gyülést tart. Tekintettel arra, hogy ezen a gyülésen a zsir márkázásának kérdése s több igen fontos folyó ügy lesz letárgyalva, a tagok teljes számu és pontos megjelenését ezuton is kéri a szakosztály elnöksége.

A „DEBRECZEN“ szombat reggeli száma közli az egész heti teljes rádió-müsort.

VÁSÁROK SORRENDJE:

Október 9-én. Abaujszántó, Baté (sertésvásár nincs), Godisa, Mórágy, Nagyharsány, Nagykónyi, Tiszaroff, Tótvázsony.

Október 10-én. Edelény, Majs, Mezőcsát, Páka, Pálháza, Pellérd. Állatvásár: Mezőkövesd.

Október 11-én. Egerág, Kurd (sertésvásár nincs). Marha- és sertésvásár: Szarvas.

Október 12-én. Besenyszög. Állatvásár: Elek, Hódmezővásárhely. Lóvásár: Szarvas.

VALUTÁK.

Angol font	27.70
Belga frank	79.85
Cseh korona	16.98
Dinár	10.07
Dán korona	152.85
Dollár	574.20
Francia frank	22.55
Lei	3.40
Lira	30.10
Lengyel zloty	64.35
Leva	4.16
Német márka	136.80
Norvég korona	152.85
Osztrák schilling	80.65
Svájci frank	110.60
Svéd korona	153.75
Spanyol pezeta	85.10

Szerkesztői üzenetek

A héjjához. Olvassa el most ujra ezt az irást és Ön is belátja, hogy igy nem kerülhet a nagy nyilvánosság elé. Port a héjja madár szállt fel a galambjáért az égbe, — nem gondolja, hogy ez kicsit még sok. Öntől komolyabb irásokat kaptunk eddig.

Ady. Gyenge kisérlet, mi nem tud felemelkedni a nagy költő tökéletes müvészetéhez. Nem vált be.

F. T. E. Kérdéseire azt válaszolhatjuk, hogy a tudósitást csak levélben adhatja. Minden hónap végén a kiadóhivatal megtéritti a postaköltséget. Ez a minősítése semmiféle utazási kedvezményre sem jogosit. A küldött irásai nem váltak be. Tul hosszu versek, melyeket a mi lapunk terjedelme nem engedhet meg. a A rövidebbek pedig most nem sikerültek.

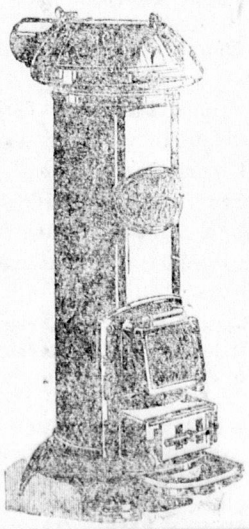
Bari M. A küldemény szerencsésen megérkezett és át is adtuk már.

G. M. Voltak bent a kérdéses dologban és mindent elintéztünk a lehetőség szerint.

Érdeklődő. Türelmetlenkedésére csak azt mondhatjuk, hogy forduljon egyenesen a Csokonai-Kör titkárához, Csoban Endréhez, aki ebben az ügyben felvilágositást adhat. Tudtunkkal a pályázat ügyében eddig még döntés nem történt.

Kezdő. Kéziratokat nem őrizhetünk meg, erre nem is vállalkozhatunk. Névtelen kéziratokat pedig éppen nem.

x Vidéki útakra a Fortuna bérautó vállalatnál rendelhet autót. Csapó u. 10. szám. Telefon 320.

„KALOR'
folytonégő kályhák nagy raktára
Sesztina Lajos
vasnagykereskedés.
Debrecen.
Telefon: 6. és 5-48. szám

Fürdőkádak
gyermekkádak
Fürdőszoba berendezések, fürdőszoba pipere felszerelések állandó nagy és olcsó raktára
Fülöp Miklós üzletében
DEBRECEN, CSAPÓ UTCA 3
Telefon: 9-17.

SPORTHIREK

Ujpest ellen játszik vasárnap a Bocskay

Vasárnap ismét nehéz feladat előtt áll a Bocskay, mert a bajnokság élén vezető Ujpesttel kell mérkőznie annak saját pályáján, Ujpesten a Stadionban. Ujpest csapata ma kiváló formában vezet a bajnoki tabellán és a Középeurópai Kupa mérkőzések során is kiválóan szerepelt. A papirforma szerint tehát a Bocskaynak nincs reménye pontszerzésre Ujpesttel szemben. Ugyanez volt a helyzet a tavasszal is, amikor a Bocskay Debrecenben fényes játékkal legyőzte Ujpestet. Két héttel ezelőtt, a Ferencváros mérkőzés alkalmával sem adtak a Bocskaynak esélyt a Ferencvárossal szemben, a Bocskay azonban mégis pontot szerzett a Ferencvárostól. Vasárnap sincs tehát a papirforma szerint pontszerzésre kilátása a Bocskaynak, de a futballban nagy szerepe van a szerencsének is és a Bocskay már győzött Ujpesten. Ha tehát a szerencse segít, pontot szerezhet a Bocskay. A csapat jelenlegi formáját tekintve azonban most minimálisak a kilátások.

A MASz kerületi propaganda versenye

Vasárnap délután rendezte meg a MASz keleti kerülete propaganda versenyét, amely népes mezőnyöket gyüjtött starthoz minden versenyszámban és különösen az ifjusági számokban figyelemreméltó eredményeket hozott. Különösen áll ez a sulydobásra, ahol a három első helyezett jutott tul a 11 méteres határon, sőt Végh Ferenc, a DEAC kivételes képességü sulydobója, az idei év legjobb ifjusági eredményével megjavította a kerületi rekordot és eredménye jobb a senior kerületi rekordnál is. Diszkoszvetésben a piarista gimnázium kiváló atlétája, Gallé Gábor 34 méteren felüli eredménye méltó az emlitésre. A verseny legszebb küzdelmét az ifjusági 500 méteres sikfutás hozta Arady és Szentiványi, a ref. főgimnázium két kiemelkedő versenyzője között nagyszerü eredménnyel.

A verseny részletes eredményei:

SENIOR VERSENYEK:

Diszkoszvetés: 1. Soós DEAC 3290 cm. 2. Molnár DEAC 3147 cm. 3. Bakó DEAC.

Magasugrás helyből: 1. Kulcsár DEAC 130 cm. 2. Jánossy DEAC 130 cm. 3. Mihálka.

Gerelyvetés: 1. Soós DEAC g134 cm. 2. Bakó DEAC.

Sulydobás: 1. Soós DEAC 1135 cm. 2. Bukovinszky DEAC 1093 cm. 3. Bakó DEAC.

Távolugrás helyből: 1. Kulcsár DEAC 280 cm. 2. Mihálka DEAC 275 cm. 3. Jánossy.

Magasugrás: 1. Király DEAC 160 cm. 2. Jánossy DEAC 160 cm. 3. Csatlós DEAC 155 cm.

100 m. síkfutás: 1. Csatlós DEAC 12.2 mp. 2. Hadházy DEAC 12.3 mp. 3. Bukovinszky DEAC.

500 m. síkfutás: 1. Simon DEAC 77.8 mp.

IFJUSÁGI SZÁMOK:

500 m. síkfutás: 1. Arady ref. gimn. 75.1 mp. 2. Szentiványi ref. gimn. 75.8 mp. 3. Papp DTE 77.6 mp.

100 m. síkfutás: 1. Szász DTE 12.1 mp. 2. Gallé DEAC 12.2 mp. 3. Fehér DTE 12.2 mp.

1500 m. síkfutás: 1. Arady ref. gimn. 4 perc 39.4 mp. 2. Szentiványi ref. gimn. 4 perc 44.8 mp. 3. Sulyok főreál 4 perc 47.8 mp.

Távolugrás helyből: 1. Ormós főreál 272 cm. 2. Kenessey DEAC 257 cm. 3. Rittinger MOVE Kaba.

Magasugrásból helyből: 1. Fekete KISOK 135 cm. 2. Soós DEAC 130 cm. 3. Fehér DTE.

Gerelyvetés: 1. Gallé kath. gimn. 4286 cm. 2. Pátkay DEAC 3860 cm. 3. Nagy F. reál.

Sulydobás: 1. Végh Ferenc DEAC 1307 cm. kerületi rekord. 2. Gallé kath. gimn. 1194 cm. 3. Fábián DEAC 1132 cm.

Magasugrás: 1. Soós Zoltán DEAC 160 cm. 2. Nyáry KISOK 155 cm. 3. Tóth KISOK.

Távolugrás: 1. Fehér DTE 611 cm. 2. Szász DTE 568 cm. 3. Kenessey DEAC.

Diszkoszvetés: 1. Gallé kath. gimn. 3406 cm. 2. Végh DEAC 3130 cm. 3. Gyányi Sándor DEAC.

A DEAC GÓLYA VERSENYE

Vasárnap délután rendezte meg a DEAC gólya versenyét, amely több igen tehetséges atlétát vetett felszinre. Az eredmények közül különösen kiemelkedik az ifjusági versenyekről ismert kiváló ifjusági sulydobó: Végh Ferenc eredménye, amely a kerület első ezüstjelvényes ifjusági atlétájává avatta ezt a nagyra hivatott és kivételes képességü atlétát. Végh mellett Fábián Béla igér sokat a sulydobásban, aki termetét megcáfoló teljesitményével szintén nagy igérete lesz a DEAC főiskolás sulydobó csapatának.

A verseny részletes eredményei:

Távolugrás: 1. Csatlós János 553 cm.

Magasugrás: 1. Soós Zoltán 160 cm. 2. Csatlós János 155 cm. 3. Szutor 150 cm.

Távolugrás helyből: 1. Dalmy Ádám 254 cm. 2. Bukovinszky 254 cm. 3. Csatlós 254 cm.

Sulydobás: 1. Végh Ferenc 1307 cm. keleti kerületi rekord. Egyben az idei legjobb ifjusági eredmény. 2. Fábián 1132 cm. 3. Bukovinszky 1093 cm.

100 m. síkfutás: 1. Csatlós 12.2 mp. 2. Bukovinszky 12.5 mp. 3. Oláh.

500 m. síkfutás: 1. Simon János 77.8 mp.

Gerelyvetés: 1. Bakó András 3940 cm. 2. Pátkay 3860 cm.

Diszkoszvetés: 1. Molnár 3147 cm. 2. Végh 3130 cm. 3. Gyáni.

Magasugrás helyből: 1. Soós Zoltán 130 cm.

A DEAC

atlétikai szakosztálya ma este 8 órakor az Egyetemi Kör különtermében ülést tart.

A DEAC ORSZÁGOS ATLÉTIKAI VERSENYE

Az idei szezon utolsó atlétikai versenyét rendezi meg vasárnap a DEAC, amelynek terminusa a magyar—olasz nemzetközi verseny miatt szerencsésnek mondható, mert a fővárosban nem lesz elsőosztályu verseny, s igy több neves budapesti atléta startja is várható. A versenyre a MAFC, MAC, BEAC, KEAC, TFSC, Törekvés, Postás, Dorogi AC, MOVE Csepel stb. nevezték versenyzőiket, ugy, hogy minden számban Debrecenben az idén nem látott szép eredmények várhatók.

ELŐREHOZTÁK A DEAC—DTE BAJNOKI MÉRKŐZÉST

A DTE és a DEAC közös megegyezéssel előrehozták a november 3-ra kisorsolt bajnoki mérkőzésüket és azt vasárnap délelőtt 10 órai kezdettel játszák le a DTE nagyerdei pályáján. Az egyetemi csapat és a DTE találkozása mindig érdekes és izgalmas küzdelmet eredményezett és igy bizonyara a vasárnapi mérkőzés is jó sportot fog nyujtani.

Az amatőrbajnokság további mérkőzései során a DKASE a KSE-vel mérkőzik, mig Nyiregyházán kettős mérkőzés kerül lejátszásra, még pedig a NyTVE—NyÖTSE, továbbá a NyKISE és a DVSC között.

Linda SC—II. kerület 4:2 (0:0)

Góllövők: Berki, Laczkó, Szücs, Zeke.

FELHIVÁSOK

Felkérem az érembajnokság résztvevő csapatirtézőit, hogy ma, szerda este 8 órára a szokott helyen megjelenni szíveskedjenek. — Intézőség.

Felkérem a Zerkowitz FC játékosokat, hogy csütörtök este fél 7 órára a gyár udvarán Bethlen ucca 32. alatt fontos ügyben megjelenni szíveskedjenek. — Intéző.

Hentesáruk
legjobb minőségben legolcsóbb árak mellett kaphatók kicsinyben és nagyban 1872 óta fennálló most ujból átszervezet üzletemben
Medgyaszay Dégenfeld-tér 2. szám.
Szállitás vidékre és külföldre.

Megjelent és kapható
Az automobil közlekedési rendészet
szerkesztette és összeállitotta
DR KONTZ ENDRE
belügyminiszteriumi miniszteri tanácsos.
Tartalmazza a gépjárművekre, azok közlekedésére, vezetőikre és jogviszonyaikra érvényes rendeleteket, a közlekedésrendészeti kodex, és az idevonatkozó teljes magánjogi és büntetőjogi kuriai gyakorlatokat. Az 588 nyomtatott oldalt kitevő mü ára 14.— pengő. Kapható a
„Méliusz"
könyvkereskedésben,
Debrecen, Ferenc József ut 26. sz.
Telefon 2—70. sz.

2840—1929 vh.

Árverési hirdetmény.

A debreceni kir. járásbiróságnak 1928 Pk. II. 34903—6. sz. végzése folytán dr Leveles Imre ügyvéd által képviselt Nyirbogdányi Petróleum rt. javára 650 pengő tőke, ennek kamatai 263 P 68 f. eddigi a lenti és a még felmerülendő költségekből, valamint az ezennel csatlakoztatott s eddig jogerős végreh. zálogjogot nyert végrehajtatók tőke és járulékából álló követelésének behajtása végett — eddig fizetett összeg betudásával — alperes nagylétai lakos ellen 1929. évi október hó 11. napján délután 6 órakor Debrecenben, Piac ucca 42. sz. folytatva 1929 október hó 12-én délelőtt fél 11 órakor Nagylétán, Kossuth u. 133 sz. alatt a debreceni kir. törvényszék 928 P 3016—6. sz. végzése alapján az 1928 Pk. II. 34903. sz. végreh. jegyzőkönyvben 3—12. t. a. le- és felülfoglalt s 1670 pengőre becsült cséplő, hévérek, varró gép és egyebekből álló ingóságok nyilvános bírói árverésen készpénzfizetés mellett a legtöbbet igérőnek szükség esetén becsáron alul is eladatnak.

Kelt Debrecen, 1929 szeptember hó 15. napján.

Lőrincz Endre
kir. bir. végrehajtó.

59343—VI.—1929 szám.

HIRDETMÉNY.

A debreceni m. kir. pénzügyigazgatóságnak 62 darab kincstári kerékpár van használatában. — Ezen kerékpárok jókarban tartását a pénzügyigazgatóság központilag szándékozik eszközölni.

Ezért a pénzügyigazgatóság versenytárgyalásra hivja fel mindazon üzemeket, amelyek kerékpár javitással foglalkoznak. — Azok, akik ezen versenytárgyaláson részt venni szándékoznak, 8 napon belül további felvilágositásért jelentkezzenek a pénzügyigazgatóságnál (I. em. 15. sz. ajtó), a pénzügyőrségi ügyek előadójánál.

Debrecen, 1929 október hó 5.

M. kir. pénzügyigazgatóság.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyedüli felvételi hely: József kir. herceg utca 1. Arany Bika épület. Egyszer fizet és két lap: a DEBRECZEN és TISZÁNTÚLI HÍRLAP közli apróhirdetését. — Apróhirdetésekre telefonon felvilágositást a 7-89. telefonszámunk alatt kaphat.

Állást kereső férfiak

Kerékgyártó
ajánlkozik tizenötéves fiával uradalomba. Cím a kiadóban. 168

Állást kereső nők

Helybe
és vidékre női ruha és kabát varráshoz ajánlkozik Vigkedvü Mihály ucca 32. 179

Jó családból való
úrileány, 2—3 éves kis gyerek mellé ajánlkozik, gyakorlattal. — Cím a kiadóban. 163

Délutáni
takarítást, vagy egyéb munkát vállalok. Cím a a kiadóban. Baloghné. 188

Bejáró
főz-női állást, vagy takaritást elvállalok, Király ucca 4. szám föld szint. 110

Betöltendő állás nők részére

Könyvelőnő
aki a kettős könyvelésben jártas, egyszersmind gyakorlott gépirónő, október 15-ére felvétetik. Cím a kiadóban. 1747

Kifutóleány
felvétetik, Löbl Gyula látszerésznél. Piac u. 63. szám. 185

Egy
kezdő kézimunkás leányt, férfiszabósághoz felveszek, Simonffi ucca 5. szám.

Feltétlen
megbizható, becsületes, jólfőző mindenes felvétetik. Vilmos császár körut 4. sz. 151

Egy
csinos kiszolgálólány — italmérésbe felvétetik, vagy percentre átadó. Cím a kiadóban. 157

Egy
bejárónő azonnal felvétetik. Péterfia 52, étkezde. 177

Hölgyfodrász
segéd és tanulólányt fölveszek. Nemes Alajosné Cegléd u. 18. 164

Mindeneslányt
azonnal felveszek. — Csonka u. 12. 167

Egy kézimunkás
leány felvétetik, Máv. szabó műhely. 183

Gyakorlott
géphimzőnőt keresünk állandó alkalmazásra. Irásbeli ajánlatok eddigi működés, fizetési igények megjelölésével személyesen nyújtandók be. Singer varrógép, Piac ucca 79. 192

Kifutóleány
felvétetik. 12, 13 evés, Cegléd ucca 7. harmadik ajtó. 191

Egy
leányt gyermek mellé felveszek, Fekete fodrász, Salétrom u. 14. 166

Betöltendő állás férfiak részére

Egy
fiatal fodrászsegédet felvesz Pável, Magoss Gy. tér 1. szám. 176

Lakatossegédek
sparherdtmunkás felvétetik. Teleki u. 63. 155

Fodrászszegédet
azonnal felveszek. Darabán, Csapó u. 76. sz. 186

Kifutófiu
felvétetik. Rex gyár. 154

Házmester
gyermektelen, 15-ér felvétetik. Verbőczy ucca 14, földszint. 153

Gazdasági eszközök

Jómegjelenésü
20—30 éves nő, ki vendéglői konyhát érti, — házi és vendéglői teendőkben jártas, azonnali belépésre keresek. Sinka vendéglős, Erzsébet u. 43. 1355

Szüretelő kádak
literje négy fillér, hordók eladók, Poroszlay út ötvenhárom. 181

Oktatás

Szabást-, varrást
könnyen és biztosan elsajátithatnak úrilányok és asszonyok Laszk Józsefné Goldstein Piroska varrószalonjában, Szent Anna ucca 32. sz. 10-a

Miss Edwards
született ankol diplomás polgári iskolai tanárnő, (cardiffi egyetemről) angolt tanit József kir. herceg u. 12 szám. 1574

Bútorok

Egy
komplett háló, kemény fa bútor eladó, Köntöskert, Töhötöm ucca 39.

Kárpitos
munkák, újak, javitások, legolcsóbban készülnek, Varga, Piac u 44 sz. udvarban. 43.

Eladó
egy antik tölgyfaasztal, egy nagy festett, záros láda, Domokos Lajos u 15. 114f.

Egy
alig használt modern háiószobabútor eladó. Nap u. 4. sz. 180

BAJOMI JÓZSEFNÉ
tüzifa és széntelepe a pályaudvaron.
Telefon: 8—93. A debreceni üzletvezetőség szerződéses bérfavágója szabályszerü vasuti utalványra előirt egységár alapján házhoz szállit
HASÁBOS ÉS FELAPRITOTT TÜZIFÁT
továbbá hazai és porosz szenet. Magánosok részére a legolcsóbb beszerzési forrás. 66a.

Eladó
fehérháló, darabonként is, székek, asztalok, s nagy stelázsi, női kerékpár, porcellán edények, etczeigok, Csillag ucca 21. szám. 156

Jókarban
levő komplett hálószoba és egyéb butorok a legolcsóbben azonnal el adó. Cím a kiadóban. 172

Autó, motor, kerékpár

Motorkerékpárok
175 cm. angol AKD felülvezényelt, OHV. 4 ütemü, 300 cm. angol AKD., felülvezényelt, 200 cm. német Zundap, 1929-es typus, 500 cm., német, Diamant, oldalkocsis. Kedvező fizetési feltételek mellett megtekinthető raktáramban, Csapó ucca 68. sz. Bodnár. 14-a

Autó eladás
csukott, hatüléses, kifogástalan karban levő „Delage" személyautó, olcsón eladó. Értekezni Angol Magyar Szállitmányozási Részvénytársaságnál. 6-a

Ajánlat

Soffőr
vizsgára, szakszerüen, mühely gyakorlattal, csak iss gépmühely. — 19 év óta fennálló soffőriskolája készit elő. Ha hivatásos soffőr akar lenni csakis mühelygyakorlattal tanuljon. Erzsébent u. 20. szám. 1576

P. 3.80 száraz bükkfa
II. o. mázsánként, kugliba, hazaszállitva é négy pengő felapritva szalon porosz és bel földi kőszenek, bányakoksz, legolcsóbban kapható, Guttmannál Ispotály ucca 19. szám Telefon 14-34 10-a

I. tej, hatvan liter
naponta beszállitva kapható, S. Vígvári József, Mikepéres, 160 sz. 162

Lakatos munkák
épület, diszmű, takarék tűzhelyek, rácsok, stb. autogén heggesztés, elsőrendü kivitelben készülnek, jutányos árakért Ferenc József út 38 szám. (Posta mellett), ifj. Lókodynál. Ugyanott tanulók felvétetnek. 32-f

„Anny" árai
garantált nyulszőrkalap 10 pengőtől. Filckalapok minden szinben 5 pengőtől. — Alakitás 3 pengő! Csapó ucca 47. Tanulóleánye felvesz. 5a

Cservágott fa,
bükkfa, porosz kőszén, hazai szén, legolcsóbban megrendelhető Anyok Károly fakereskedőnél, Varga ucca 11 szám. Telefon 15—18. 1547

Somossy László
Csapó ucca 4. szám, emeleten. Legolcsóbb beszerzési forrás meny asszonyi kelengye, női és férfi fehérnemüek, vászon, schiffon zsebkendő, harisnya, paplanok. 1782

PADLÓLAKKOK
legszebb színekben, magasfényü, kiváló minőségben, nagyon olcsón kapható: Stern festéküzletben, Piac u. 10. Bikával szemben. — Ugyanott patkány- és egérirtó, garantált minőségben olcsón kapható.

Csillárjait
olcsóbban szerezheti be a Földvári-féle csillárgyárban, mint bárhol, Széchenyi ucca 55 sz.

Ablakok
minden nagyságban készen kaphatók Blattner Kálmán ablakgyártási telepén. Nagyvárad v. (Szív ucca) 14. sz. 343

Poroszszén
mázsánként 6.80 hazaszállitva, Rosenfeld Kálmán, Salétrom ucca 12. szám Telefon 674. 1-a

Száraz bükkfa
II. o. 4 pengő mázsánként, felapritva, hazaszállitva. Szalon porosz kőszén, belföldi kőszenek, tojásbrikett és bányakoksz, legolcsóbban kapható, Grünfeld-nél, Csapó ucca 16. sz. Telefon 982. 9-a

TÜKÖRGYÁRTÁS,
üvegcsiszolás, épület- és portálüvegezés. Sipkovits Béla Nagyvárad (volt Szív u.) 15. Telefon 3—56. 34f.

Kézimunkát,
fehérnemüt, montirozást, összeállitást legolcsóbban készit Vénusz kézimunkaszalon, Kossuth 4. 182

Kereslet

Elveszett
hétfőn délután Piac 77. számtól Szent Anna uccai Hóra virágüzletig egy ametisztkövü brosstü. Mivel kedves emlék, kéri a becsületes megtalálót jutalom ellenében Városháza trafik, Piac ucca, beadni. 170

10—15 darab
szarvasmarhát telelésre elvállalok. Értekezni lehet Tanító 14. 161

Kedd este
Króh előtt magas hölgy felvett egy fekete boát. Kérem szolgáltassa be Apaffy ucca 2. szám alá, minthogy a rendőr látta. 194

Lakás kereslet

Keresek
egy háromszobás lakást, esetleg fürdőszoba nélkül, november elsejei beköltözésre. — Címeket Timár ucca 23 szám alá kérek. 124-f

Keresek
két szoba, s mellékhelyiséges lakást, nov. hó elsejei beköltözésre. Ajánlatokat Timár u. 23. szám alá kérek. 125

Kiadó lakás

Négy szoba,
és mellékhelyiségekből álló uccai lakás, nov. hó elsejére kiadó, József kir. herceg ucca 30. sz. alatt. 11-a

Két szoba,
előszoba, konyha, speiz novemberre kiadó, — Kossuth ucca 67. szám alatt. 195

Egyetem
mellett, négyszobás lakás kiadó. Megtekinthető Sestakert, Komlóssy út 66. szám alatt. Értekezhetni lehet a kollégiumi kapusnál. 38

Kiadó
úricsaládnál egy uccai parkettes szoba, konyha, fürdőszoba, két kamarával, novemberre, 65 pengőért, Kölcsei u. 3. szám, Telefon 7-16. szám. 209

Négyszobás,
parkettes, elsőemeleti fő uccai lakás, november hó elsejére kiadó. Cím a kiadóban. 199

Pincelakás
kiadó, Arany János u. 48. szám. 197

Két szoba,
konyha kiadó, Jókai 13 háztulajdonos Garay u. 19. sz. alatt. 187

Két szoba,
konyha nov. 1-ére kiadó Csokonai u. 15. 190

Egy szoba,
kiadó 15-ére. Vendégucca 82. sz. 165

Kiadó
2 szoba, konyha verandával, villanyvilágitással. Csónak u. 6a. Boldogkert. 176

Két szoba,
konyha és 1 szoba kiadó. — Értekezni lehet reggel 8-ig és este 6 után. Homok 72. 171

Kincseshegyen,
az iskola mellett szoba konyha, spájz, földdel 25 pengőért kiadó.

Kiadó
udvari két szoba mellékhelyiségekkel. Deák Ferenc ucca 10. sz. 150

Kiadó
két uccai parkettes — szoba, konyha és fürdőszoba. Nyugati ucca 48. sz. 1881

Kiadó
minden kénylemmel el látott modern uri 3 szobás lakás, Erdősor 15. sz. Értekezni délután 3—5-ig. 1921

Háromszobás
uccai lakás kiadó azonnal vagy nov. 1-ére átvehető. Szent Anna u. 42. sz. 1914

Egy
szobás lakás kerttel v. anélkül nov. 1-ére kiadó, Széchenyi ut 13. 97

Csinos
szoba, konyha mellékhelyiséggel 15-ére kiadó. Károly Ferenc József 12. 95

Kiadó
ucai háromszobás, előszobás és mellékhelyiségekből álló lakás, — november hó elsejétől. Teleki ucca 63. 121

Kiadó
háromszobás udvari lakás, azonnalra is, Verbőczi ucca nyolc. 128

Hatszobás
modern lakás családi házban kizárólagos udvarhasználattal bérbeadó dr Kováts Jenő ügyvédnél, Batthyány u. 14 alatt. 8a

Négyszobás,
terraszos, modern villa Komlóssy ut 14 alatt november 1-ére kiadó. Értekezni Piac 75 házmesternél. 1988

Két szoba,
konyha kiadó, Kossuth ucca 45. szám, november hó elsejére. Értekezhetni lehet Kossuth ucca 15. 2-a

Kiadó
október hó 1-ére a Kassai ut 35. szám alatt — nagy kerttel egy nagy szoba, konyha, kamara villany bevezetve, jó szágtartás megengedve 90f

Butorozott szoba

Különbejáratú
butorozott szoba villanyvilágitással azonnal kiadó. Domokos Lajos-u. 6. Vénkert. 115f.

Csinosan
bútorozott szoba azonnal kiadó. Simonyi ut 5. sz. 113f.

Piac
uccán postával szemben elegáns butorozott szoba 2 urnak okt. 15-re kiadó. Cim a kiadóban. 12

Kétágyas
bútorozott szoba, központon, esetleg konyhahasználattal kiadó. Értekezni Hungária épület, borüzletben. 169

Különbejáratu
uccai bútorozott szoba kiadó, Arany János u. 48. szám. 196

Szép, nagy
elegáns bútorozott szoba, központi fütéssel, s két gazdásznak ellátással, azonnal kiadó. Cím a kiadóban. 198

Különbejáratu
csinosan bútorozott szoba, fürdőszobával kiadó, Hatvan ucca 35. sz II. emelet. 184

Kimondottan
uriembernek Piac harminc különbejáratú bútorozott szoba azonnal kaidó kapukulccsal. — Csengeri. 152

Üzlet, mühely, raktár

Üzlethelyiség
központban rendkívüli olcsó bérrel átadó. Tel. 12—61. sz. 178

Kiadó
Homok ucca 105. egy üzlethelyiség és egy szerényebb szoba. 134

Kiadó
szép, kirakatos üzlethelyiség, azonnalra is, Csapó ucca 99. 129

Egy szoba,
mühelynek, lakásnak kiadó, Csapó ucca 41. Értekezhetni lehet Szt. Anna ucca 7. 146

Eladó ingóság

Boroshordók
eladók, Meszena ucca 16 szám. 105

Eladó
kapuk, gázcső, villany s vizvezetéki vezetékek Bethlen ucca 9. 140

Télikabát
és szmoking öltöny, kitünő állapotban, — alacsony termetre, olcsón eladó, Péterfia u. 16 sz. földszint. 123-f

Eladó
ócska száraz tégla és és cserép, Bethlen u. 9. szám. 141

Zongora
rövid, kereszthúros eladó, esetleg bérbeadó. Megtekinthető délután. Cím a kiadóban. 189

Egy
cserépkályha elutazás miatt 20 pengőért eladó. Kinizsi 75. 160

Eladó ház

Eladó
Téglaskert, Szepesi u. 75. számú, 910 négyszögöles, parcellázásra is kiválóan alkalmas **belsőség.** Felvilágositást nyújt dr. Borbély ügyvéd, Sas ucca 3. I. em. 3-a

Eladó
Ujkert, Jerikó ucca 20. számú ház, két szoba, konyhás lakással, 422 négyszögöl kerttel, aki kérte jelentkezzen. 173

Eladó
a kisállomás mellett, — Szondi ucca 7. számú ház, gazdálkodóknak is alkalmas. Ára hatezer pengő 1994

Eladó föld

Házhelyek
villamos mellett 180—200 ölesek, hosszú részletre eladók, negyven pengővel megvehető. Jelentkezni lehet Mátyás király ucca 22 sz. fr.

Felelős szerkesztő: PÁLFY JÓZSEF, a TISZANTULI HIRLAP KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ R.-T. kiadása és rotációs nyomása.